

FX Hosting

Webový prohlížeč Mozilla Firefox

verze 1.5.0.3

Linux

Uživatelská příručka

Verze 1.02

květen 2006

Obsah

1	Vyrozumění o autorských právech.....	3
2	Úvod.....	4
2.1	Komu je příručka určena.....	4
2.2	Jak pracovat s příručkou.....	4
2.2.1	Co zde naleznete.....	4
2.2.2	Co zde nenaleznete.....	4
3	Webový prohlížeč.....	5
3.1	Internet, intranet.....	5
3.2	Přístup k Internetu.....	5
3.3	Základní funkce webových prohlížečů.....	6
3.4	Tvorba webových stránek.....	6
3.4.1	Správce webových stránek.....	6
3.4.2	Webdesigner.....	6
3.4.3	Kodér.....	7
3.4.4	Programátor.....	7
3.5	Elektronická pošta – webový přístup.....	7
4	Spuštění webového prohlížeče.....	8
4.1	Nastavení.....	8
4.2	Ovládání.....	10
4.2.1	Nástrojová lišta.....	10
4.2.1.1	Popis ikon.....	10
4.2.1.2	Úprava lišty.....	11
5	Popis webového prohlížeče Mozilla Firefox.....	12
5.1	Nastavení.....	12
5.2	Předvolby.....	12
5.2.1	Obecné.....	13
5.2.2	Soukromí.....	15
5.2.3	Obsah.....	15
5.2.4	Panely.....	17
5.2.5	Stahování.....	17
5.2.6	Rozšíření.....	18
5.2.6.1	Zabezpečení.....	19
5.3	Základy práce s webovým prohlížečem.....	23
5.3.1	Hlavní lišta.....	23
5.3.1.1	Soubor.....	23
5.3.1.2	Úpravy.....	25
5.3.1.3	Zobrazit.....	26
5.3.1.4	Přejít.....	28
5.3.1.5	Záložky.....	29
5.3.1.6	Nástroje.....	30
5.3.1.7	Nápověda.....	33
6	Typická řešení.....	36
6.1	Rozšířená domovská stránka.....	36
6.2	Import certifikátu v Mozilla Firefox verze 1.5.0.3 (Linux).....	36
6.3	Import certifikátu v Mozilla Firefox verze 1.0.4 (Linux).....	38
6.4	Import certifikátu v Mozilla Firefox verze 1.5.0.3 (Windows).....	39
7	Seznam obrázků.....	40
8	Seznam užívaných pojmů.....	42
9	Seznam zkratk.....	45
10	Přílohy.....	47
10.1	Příloha 1 – Názvy některých významných kláves na klávesnici.....	47
10.2	Příloha 2 – Základní akce s myší.....	49
11	Kontakty.....	51

1 Vyrozumění o autorských právech

Copyright © 2005 FOXINUS solutions s.r.o.

Je povoleno kopírovat, šířit a/nebo upravovat tento dokument za podmínek GNU Free Documentation License, verze 1.2 nebo jakékoli další verze vydané nadací Free Software Foundation; bez neměnných oddílů, bez textů předních desek a bez textů zadních desek.

2 Úvod

2.1 Komu je příručka určena

Uživatelská příručka *Webový prohlížeč Mozilla Firefox* je určena především běžným uživatelům této aplikace. Pro účely používání webového prohlížeče, včetně formy, jakou je psána tato příručka, ale také technické podpory předpokládáme uživatele, kteří aktivně pracují s operačním systémem MS Windows nebo Linux a jsou seznámeni se základní terminologií Windows a terminologií webových prohlížečů. Pro tyto uživatele je možno specifikovat obecné infromatické požadavky, které by měly být samozřejmostí – zvládnout základní komunikaci s počítačem (přihlášení, orientace v adresářové struktuře, spuštění potřebných aplikací, odhlášení), umět efektivně vyhledávat data (orientovat se v datových fondech, umět používat základní prohlížeče v síti WWW), schopnost vytvářet a vhodně zpracovávat své osobní datové fondy, schopnost komunikovat v počítačové síti (elektronická pošta), schopnost vhodně popsat vlastní informační požadavky, porozumět elementárním datovým modelům.

2.2 Jak pracovat s příručkou

V této uživatelské příručce jsou uvedeny podrobné informace týkající se popisu práce s aplikací webového prohlížeče Mozilla Firefox a popis jeho funkcionalit. Při popisu ovládacích a kontrolních prvků jsou použity některé všeobecné konvence – odkazy na obrázky, názvy informačních a dialogových oken, tabulek jsou tištěny kurzívou, odkazy s názvy tlačítek jsou zvýrazněny závorkami a tištěny kurzívou, např. <OK>, odkazy na odstavce, kapitoly jsou psány kurzívou a tištěny modře, odkazy na jiné dokumenty jsou tištěny modře a podtrženy. Vzhledem k potřebě používání správných pojmů při popisování činnosti uživatele při ovládání a nastavování jsou na konci příručky umístěny souhrnné kapitoly [8 Seznam užívaných pojmů](#), [9 Seznam zkratk](#) a kapitola [10 Přílohy](#). Pro lepší orientaci a přehlednost obsahu je příručka kapitola [7 Seznam obrázků](#).

2.2.1 Co zde naleznete

Tato příručka obsahuje veškeré potřebné informace o nastavení webového prohlížeče Mozilla Firefox a o práci s ním. Popisuje, jak postupovat při práci na webu co nejjednodušším způsobem a zefektivnit tak činnost uživatele při práci u počítače. Pro názorné vysvětlení bylo použito nasnímaných oken nastavení pro fiktivního uživatele, spuštěné pod OS Mandriva Linux 2005 Limited Edition resp. Windows XP Professional SP 2. Z důvodu úspory místa byla pracovní plocha většiny použitých oken před nasnímáním zmenšena. Standardně uživatel pracuje v okně s plným zobrazením. K vytvoření ilustračních obrázků oken byl použit nástroj na snímání obrazovek KSnapshot (Linux) resp. systémová schránka prostřednictvím klávesy <PrintScreen> (Windows XP).

V kapitole [3 Webový prohlížeč](#) jsou uvedeny základní funkce webového prohlížeče s jejich metodickým popisem. Kapitola [4 Spuštění webového prohlížeče](#) popisuje spuštění a ovládací prvky. Kapitola [5 Popis webového prohlížeče Mozilla Firefox](#) podrobně popisuje práci s tímto webovým prohlížečem. V kapitole [6 Typická řešení](#) jsou popsány typické základní uživatelské akce s aplikací Mozilla Firefox.

2.2.2 Co zde nenaleznete

V příručce není podrobný popis instalace a implementace internetového připojení, instalace webového prohlížeče jako celku, elektronické pošty, popis počítačové bezpečnosti, zálohování dat, problematika virů.

3 Webový prohlížeč

Webový prohlížeč patří k nepoužívanějším klientským aplikacím, přístupujícím ke službám Internetu. Pro velkou část uživatelů je tento program dokonce ekvivalentem Internetu „samotného“, je pro ně výchozí branou ke všem druhům informací, které na něm hledají. Zatímco v minulosti byl „holý“ prohlížeč vylepšován ponejvíce jen přídatnými moduly (pluginy) k přehrávání rozličného multimediálního obsahu, k přístupu k elektronické poště či telefonování po Internetu, dnes je možné tato „okna“ do sítě sítí vybavit řadou dalších více či méně užitečných funkcí.

Webových prohlížečů je hodně, jména jen několika z nich se vybaví i méně znalým uživatelům. Některé jsou lepší, jiné horší, záleží na tom, zda od nich uživatel požaduje jednoduchost, bezpečnost či systémovou nenáročnost.

Webový prohlížeč je aplikace, která slouží v první řadě k zobrazování obsahu hypertextových dokumentů. Ty jsou uloženy na serverech připojených k Internetu a dány k dispozici uživatelům. Hypertextové dokumenty používají celou řadu dalších technologií k rozšíření svých možností, jako je formátování textu, práce s grafikou, s obrázky, možnost využití formulářů a interakce s nimi, atd. Ačkoliv uživatel počítače pracuje s webovou stránkou nebo aplikací, je to právě prohlížeč, díky němuž může tyto věci používat.

3.1 Internet, intranet

Internet je celosvětová síť. Prakticky se skládá z mnoha menších sítí, jež jsou vzájemně propojeny. Pro komunikaci mezi sítěmi a počítači na Internetu se používá protokol TCP/IP. První zárodky Internetu jsou zaznamenány již v roce 1969, kdy vznikla experimentální akademická síť ARPANET. S pojmem Internet se setkáváme od roku 1987. V současné době má Internet kolem miliardy uživatelů po celém světě.

Intranet. S růstem firmy postupem času vyvstává nutnost informačních stránek pouze pro zaměstnance firmy – tzv. intranet, kdy je možné pro vnitřní potřeby zveřejňovat informace potřebné k chodu firmy. Intranetová prezentace je velmi podobná prezentaci na Internetu (tedy určené pro veřejnost) – výjimku většinou tvoří obsah, který je určen pouze pro vnitřní potřeby firmy (např. publikování oznámení o dovolené, rozpisy směn, komunikace nadřízených s podřízenými i mezi skupinami atd.). Tyto stránky slouží k větší informovanosti zaměstnanců. Intranet se dá tedy definovat jako aplikace pro správu firemních procesů od nejvyšší ředitelské úrovně až k úrovním nižším.

Intranet by měl dodržovat stejná pravidla, jako jsou u internetové prezentace – poutavý, leč jednoduchý design, vysoká a přesná informační hodnota webu, snadná orientace, rychlá navigace v uvedených informacích, variabilita a „život“ webu, plná optimalizace, bezpečnost, groupware a standardy. Důraz je kladen na informační hodnotu a zabezpečení.

3.2 Přístup k Internetu

V současné době existuje hned několik možností připojení počítače k Internetu. Účelem této příručky není jejich srovnání.

- **Vytáčené spojení** – je realizováno přes klasickou telefonní linku. K připojení je potřeba modem (**modulátor-demodulátor**), který „překládá“ digitální signál na analogový. Nevýhodou je tarifkace (vysoké ceny ve špičce, počítání podle doby připojení) a pomalá rychlost přenosu dat.
- **Pevná linka** – ať už jako standardní pevná linka, nebo přes rozvody kabelové televize. Tento způsob zaznamenal velký vzestup, nicméně možnosti připojení pevnou linkou v rozumné cenové relaci jsou omezené jen na několik velkých měst. Zpravidla se jedná o rychlé připojení, které může

být nějakým způsobem limitováno (typicky maximálním povoleným přeneseným objemem dat). Výhodou je rychlý přístup k Internetu 24 hodin denně.

- **Wi-Fi** – bezdrátové připojení, které zaznamenalo velký rozmach zejména v menších městech. Bývá realizováno „vzduchem“, takže zákazník potřebuje přijímač (anténu), Wi-Fi jednotku, nebo Wi-Fi kartu. Vzhledem k tomu, že k tomuto typu připojení není potřeba budovat rozsáhlou infrastrukturu (pokládat kabely, pronajímat si na ně pozemky apod.), bývá tento typ připojení levnější.
- **Různé variace DSL** – bývají realizovány přes telefonní linku, ale s rozdílem v tarifickaci a rychlosti. Zpravidla se platí paušální poplatek.
- **připojení přes mobilní telefon** – existuje celá řada technologií připojení k Internetu (GPRS, HSCSD, G3). Na výběr je celá řada tarifů – ať už počítaných podle doby připojení, množství přenesených dat, nebo placených paušálním měsíčním poplatkem. Kladem je široká dostupnost (hlavně v případě starších technologií lze říci, že jsou přístupné všude, kde je signál GSM).

3.3 Základní funkce webových prohlížečů

Webový prohlížeč zobrazuje uživateli webové stránky. Většina prohlížečů je schopna zobrazit i hodně špatně napsané stránky. K základnímu funkčnímu vybavení webového prohlížeče patří:

- nastavení bezpečnosti a soukromí, nastavení vzhledu,
- vyhledávání informací,
- stahování souborů,
- tisk webové stránky,
- ukládání odkazu,
- ukládání objektů (obrázky, tlačítka, pozadí, čáry),
- ukládání stránky do souboru,
- zobrazení zdrojového textu,
- odeslání e-mailu (prostřednictvím poštovního klienta),
- nápověda (help).

3.4 Tvorba webových stránek

3.4.1 Správce webových stránek

Správce (webmaster, administrátor) – osoba, která spravuje dané webové stránky (resp. webový server). Správce zajišťuje chod webových stránek, provádí úpravy, řeší bezpečnost. Správce webu odpovídá výhradně jen za technické řešení a design webových stránek, nikoliv za jejich obsah. Za obsah webových stránek po obsahové stránce zodpovídá jejich majitel (odpovědná osoba).

3.4.2 Webdesigner

Webdesign je řemeslo jako každé jiné. Úlohou webdesignera není oslnit případné návštěvníky webu koláží grafických symbolů a množstvím jásavých barev. Naopak, účelem každého webu je decentní a nenásilnou formou podat informace svým návštěvníkům, u komerčních projektů je pak prvořadým cílem získat a udržet zákazníka. Účelná, přehledná a snadno použitelná prezentace psaná srozumitelným a jednoduchým jazykem je prvním a nezbytným krokem k obchodnímu úspěchu. Webdesign se řídí pevně danými základními standardy a doporučeními, bez jejichž studia a pochopení nelze vytvořit použitelné a přístupné webové stránky. Použitelností je míněno snadné, pochopitelné a jednoduché ovládání webové prezentace, přístupnost pak zaručuje, že návštěvníkům, kteří jsou z jakéhokoliv důvodu handicapováni, neklade web více překážek, než je bezpodmínečně nutné (nejlépe žádné).

3.4.3 Kodér

Náplní práce kodéra je pracně stvořený grafický návrh (obrázek) s pomocí určených technologií (XML, XHTML, CSS, JavaScript, PHP, MySQL, Flash) předložit budoucímu prohlížeči internetových stránek jako šablonu tak, aby se výsledné dílo zobrazilo správně pokud možno ve všech dostupných prohlížečích.

Srozumitelně řečeno, kodér je tvůrcem takzvaného zdrojového kódu každé stránky, který sice zůstává očím návštěvníků skryt, ale který zajistí, že ze statického obrázku se stane funkční šablona budoucí webové prezentace. Šablona, kterou posléze dostává do ruky jeden z nejdůležitějších členů celého webdesignerského týmu – programátor.

3.4.4 Programátor

Vytváření webových stránek je především záležitostí marketingu. Programování internetových aplikací by měl řídit marketingový specialista.

Webové stránky musí být před spuštěním řádně otestovány.

3.5 Elektronická pošta – webový přístup

Při přístupu k elektronické poště prostřednictvím webového prohlížeče se veškeré dění odehrává na webovém serveru, na PC uživatele se provádí pouze zobrazování. Všechna pošta je umístěna na webovém serveru, přílohy ke zprávám jsou přikládány z adresářové struktury dostupné uživateli.

4 Spuštění webového prohlížeče

Spuštění webového prohlížeče Mozilla Firefox uživatel provede poklikáním na zástupce tohoto programu na ploše, popř. volbou z nabídky nainstalovaných programů.

4.1 Nastavení

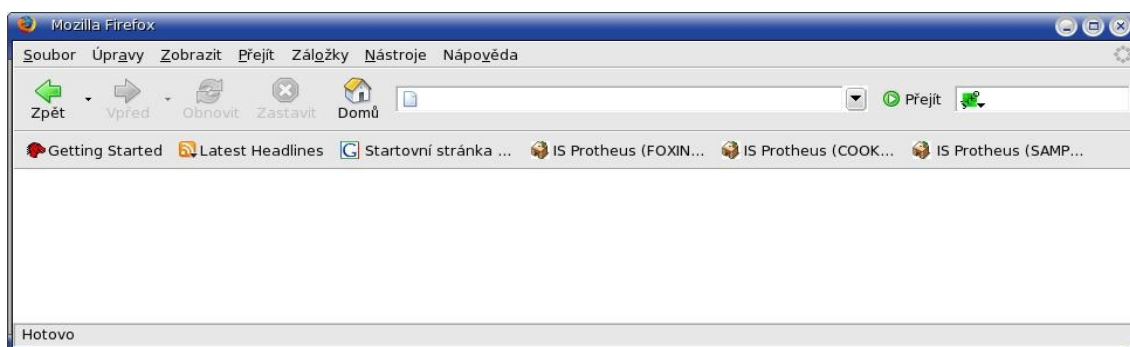
Po spuštění webového prohlížeče Mozilla Firefox najde program na domovskou stránku (viz *Obrázek 1 Startovní stránka Firefox*, *Obrázek 2 Startovní stránka prázdná*).

Aby bylo možné webový prohlížeč používat, je potřeba provést jeho nastavení (připojení, domovská stránka, protokoly, certifikáty, atd.) volbou *Úpravy* → *Předvolby*. Nastavení webového prohlížeče je určeno běžně zručným uživatelům, nevyžaduje „ruční“ editaci konfiguračních souborů a je provedeno v intuitivním grafickém prostředí, přičemž výjimkou nejsou ani průvodci (wizards), kteří uživatele konfiguračním procesem provedou. Některé hodnoty a volby jsou nastaveny defaultně.

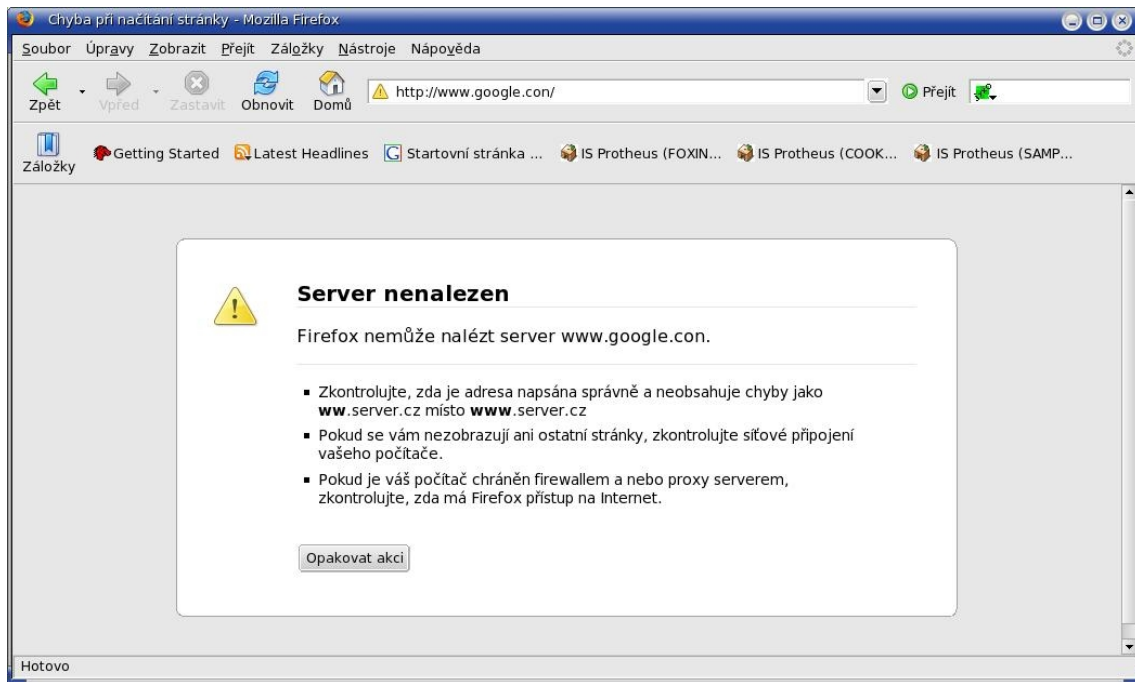
Chyba na stránce. K chybě může dojít z několika příčin – ztráta spojení, chybná adresa, omezení firewalem. Je vydána chybová hláška s návodem ke kontrole (viz *Obrázek 3 Server nenalezen*). Na uvedeném příkladu je chybná adresa (.con místo .com).

Obrázek 1 Startovní stránka Firefox

Obrázek 2 Startovní stránka prázdná

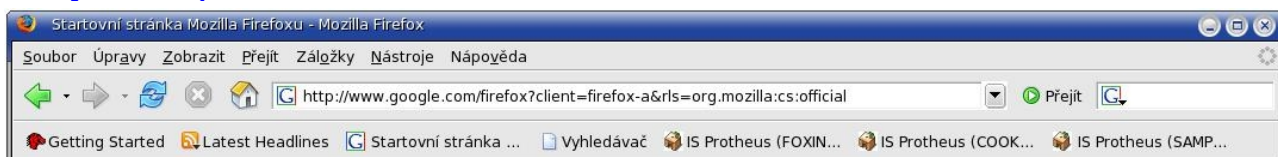
Obrázek 3 Server nenalezen

4.2 Ovládání

Ovládání webového prohlížeče se provádí pomocí roletových menu (*Soubor, Úpravy, Zobrazit, Přejít, Záložky, Nástroje, Nápověda*) a pomocí ikon (viz *Obrázek 4 Ovládání Firefox*). Lištu nástrojů lze uživatelsky upravovat.

Ovládání webové stránky se provádí prostřednictvím menu, odkazů, tlačítek a jiných ovládacích prvků webové stránky (posuvníky, rolování).

Ovládání okna prohlížeče je popsáno v části *10.2 Příloha 2 – Základní akce s myší*, odstavec *Ovládání oken pomocí myši*.

Obrázek 4 Ovládání Firefox

4.2.1 Nástrojová lišta

Nástrojová lišta obsahuje ikony pro rychlý přístup k požadované činnosti – *Zpět, Vpřed, Obnovit, Zastavit, Domů*. Všechny ikony mají nápovědné bubliny.

4.2.1.1 Popis ikon

Pod volbami hlavní lišty je nástrojová lišta s ikonami (tlačítky) *Zpět, Vpřed, Obnovit, Domů, Zastavit, Záložky*.

Tlačítko *<Zpět>* realizuje posun v historii o jednu stránku zpět. Jedná se o stejnou funkci, která je dostupná pod volbou na hlavní liště *Přejít → Zpět*.

Tlačítko *<Vpřed>* realizuje posun v historii o jednu stránku dopředu. Jedná se o stejnou funkci, která je dostupná pod volbou na hlavní liště *Přejít → Vpřed*.

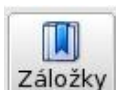
Tlačítko *<Obnovit>* obnoví aktuální stránku. Při této operaci je načten její aktuální obsah. Jedná se o stejnou funkci dostupnou pod volbou na hlavní liště *Zobrazit → Obnovit*.

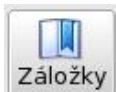
Tlačítko *<Domů>* zobrazí domovskou stránku uživatele. Jedná se o stejnou funkci, která je dostupná pod volbou na hlavní liště *Přejít → Domů*.

Tlačítko *<Zastavit>* slouží k zastavení načítání aktuální webové stránky. Jedná se o stejnou funkci, která je dostupná pod volbou na hlavní liště *Zobrazit → Zastavit*.

Tlačítko *<Záložky>* otevře postranní panel *Záložky* se záložkami uživatele. Grafický symbol *zavřené* se změní na *otevřené*. Opětovným kliknutím na tlačítko je postranní panel *Záložky* uzavřen.

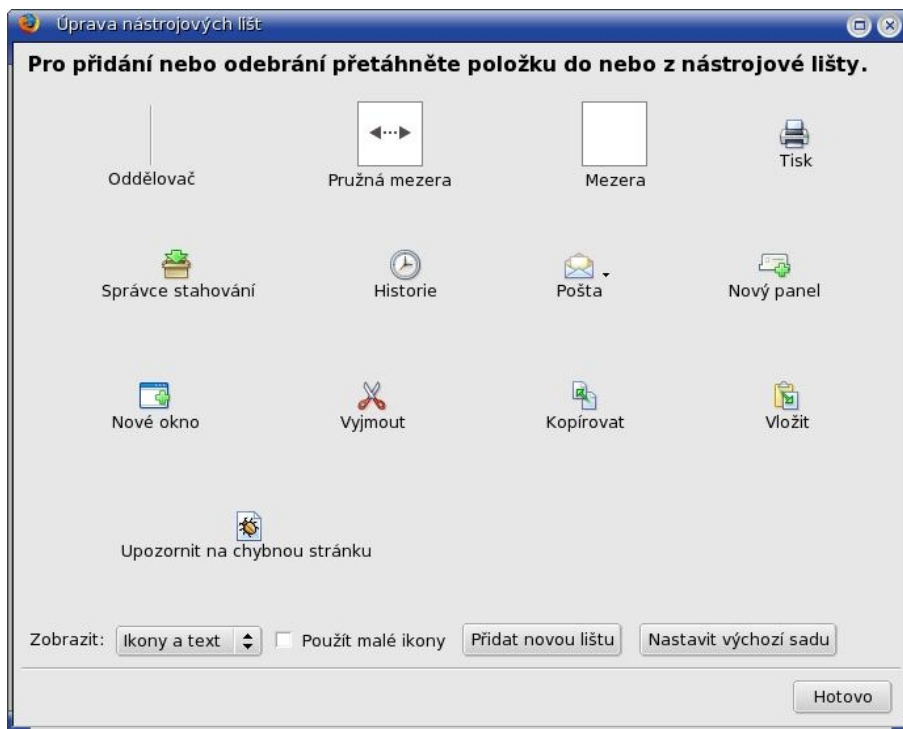
Tlačítko *<Záložky>* s grafickým symbolem *otevřené* provede uzavření postranního panelu *Záložky*. Grafický symbol *otevřené* se změní na *zavřené*.

Neaktivní tlačítka *<Zpět>*, *<Vpřed>*, *<Zastavit>*.

4.2.1.2 Úprava lišty

Obsah nástrojové lišty je možné uživatelsky upravovat uchopením požadované ikony myší a přetažením z okna pro úpravu na určené místo na liště, resp. z místa na liště do okna pro úpravu (viz *Obrázek 5 Úprava nástrojových lišt*). Okno pro úpravu je uživateli zpřístupněno po kliknutí pravým tlačítkem myši na nástrojové liště a stisknutím tlačítka <Vlastní>. Lze též upravovat pořadí ikon na liště. Podrobný popis dalších úprav je v kapitole [5.3.1.3 Zobrazit](#), odstavec [Nástrojové lišty](#).

Obrázek 5 Úprava nástrojových lišt

5 Popis webového prohlížeče Mozilla Firefox

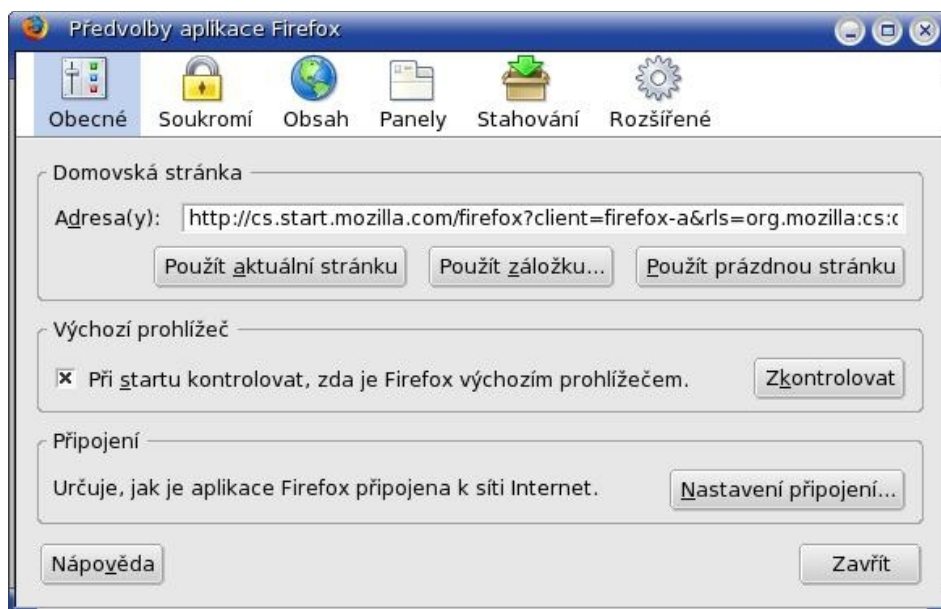
Webový prohlížeč Mozilla Firefox je běžně dostupná aplikace pro Linux, Windows a Macintosh OS X (novější verze). Je to prohlížeč internetových stránek založený na renderovacím jádru Gecko.

5.1 Nastavení

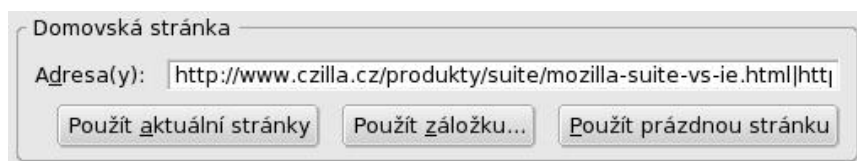
Mozilla Firefox ukládá všechna nastavení na disk do složky s profilem. Ve **Windows XP/2000** je tato složka umístěna v %AppData%\Mozilla\Firefox\Profiles\[Náhodné znaky].default\. V OS **Windows 98/ME** je složka umístěna v C:\WINDOWS\Application Data\Mozilla\Firefox\Profiles\[Náhodné znaky].default\. V OS **Linux** je tato složka umístěna v ~/.mozilla/firefox/[Náhodné znaky].default/. V operačním systému **Mac OS X** je složka s nastavením umístěna v ~/Library/Application Support/Mozilla/Firefox/Profiles/[Náhodné znaky].default/.

5.2 Předvolby

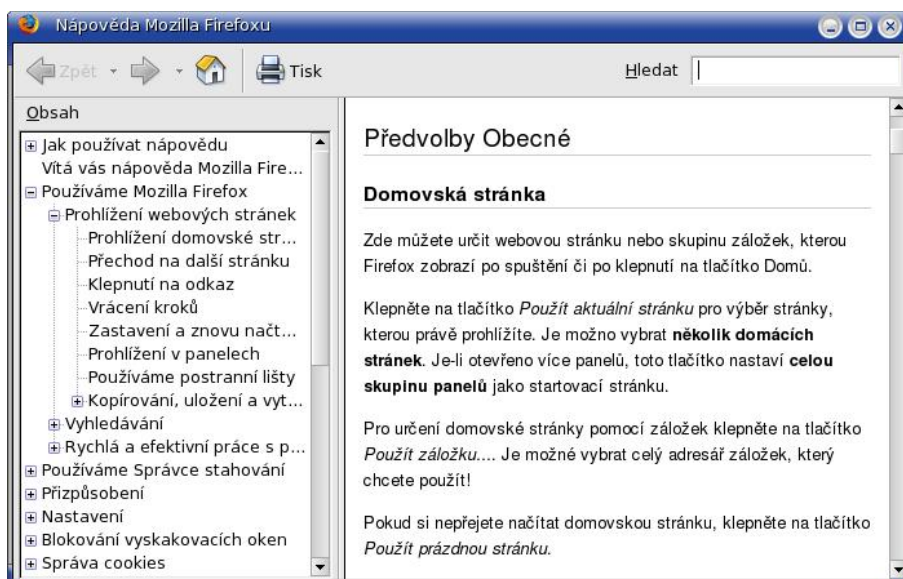
Nastavení předvoleb uživatel spustí volbou *Úpravy* → *Předvolby*. V okně *Předvolby aplikace Firefox* jsou předvolby seskupeny pod nástroje *Obecné*, *Soukromí*, *Obsah*, *Panely*, *Stahování*, *Rozšířené* (viz *Obrázek 6 Předvolby aplikace Firefox – Obecné*). Přepínání mezi jednotlivými skupinami nastavení se provádí kliknutím na požadovaný nástroj (ikonu). Tlačítkem <Zavřít> je okno *Předvolby aplikace Firefox* uzavřeno s provedeným nastavením. Stiskem tlačítka <Nápověda> je zpřístupněna nápověda v okně *Nápověda Mozilla Firefoxu* (viz *Obrázek 8 Nápověda*). Nápověda je vždy otevřena v příslušné části, odkud bylo tlačítko stisknuto (na obrázku je část *Předvolby Obecné*). Tlačítko <Nápověda> je umístěno v okně každého nástroje.

Obrázek 6 Předvolby aplikace Firefox – Obecné

Obrázek 7 Domovská stránka – panely

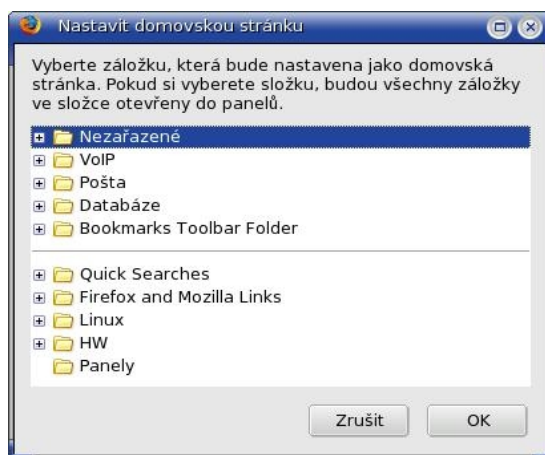

Obrázek 8 Nápověda

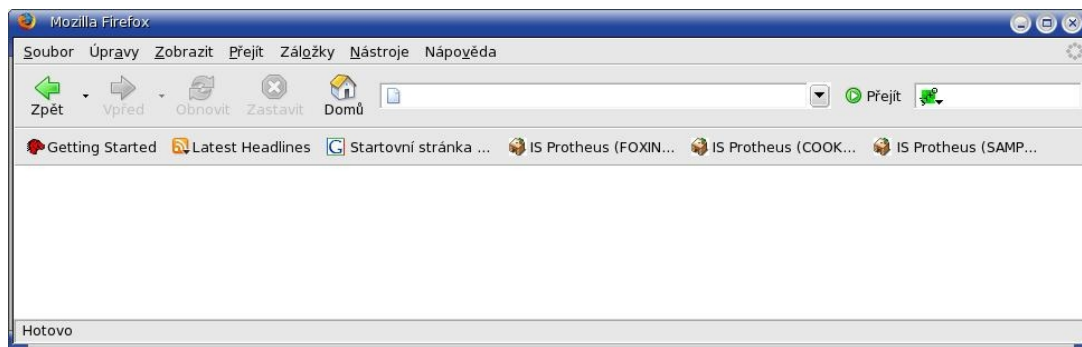
5.2.1 Obecné

Pod nástrojem *Obecné* jsou ovládací prvky v částech *Domovská stránka*, *Výchozí prohlížeč*, *Připojení* (viz *Obrázek 6 Předvolby aplikace Firefox – Obecné*).

Domovská stránka. V části *Domovská stránka* lze nastavit výchozí (domovskou) stránku pro nové okno aplikace Mozilla Firefox. Stiskem tlačítka *<Použít aktuální stránku>* je nastavena aktuální stránka. Domovská stránka není omezena pouze na jednu stránku. Stiskem tlačítka *<Použít aktuální stránky>* lze nastavit právě otevřené panely prohlížeče jako rozšířenou domovskou stránku (viz *Obrázek 7 Domovská stránka – panely*). Stiskem tlačítka *<Použít záložku>* je otevřeno okno *Nastavit domovskou stránku* (viz *Obrázek 9 Použít záložku*), kde uživatel vybere záložku stránky, která je pak nastavena jako domovská. Tlačítkem *<Použít prázdnou>* je použit prázdný odkaz, tj. otevře se prázdné okno (viz *Obrázek 10 Prázdná stránka*).

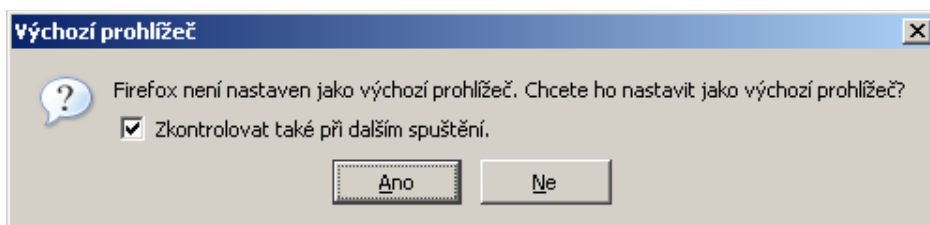

Obrázek 9 Použít záložku

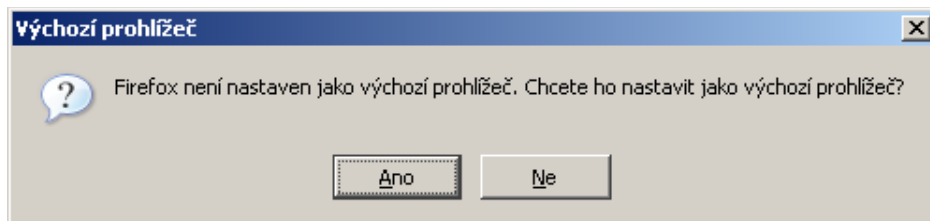

Obrázek 10 Prázdná stránka

Výchozí prohlížeč. V části *Výchozí prohlížeč* lze zaškrtnout provádění kontroly, zda je webový prohlížeč Mozilla Firefox nastaven jako výchozí prohlížeč. Pokud není prohlížeč výchozí, je při jeho spuštění vydána upozorňující hláška (viz *Obrázek 11 Výchozí prohlížeč*). Stiskem tlačítka <Zkontrolovat> je ihned provedena kontrola, při chybě je vydána upozorňující hláška (viz *Obrázek 12 Výchozí prohlížeč – Zkontrolovat*).

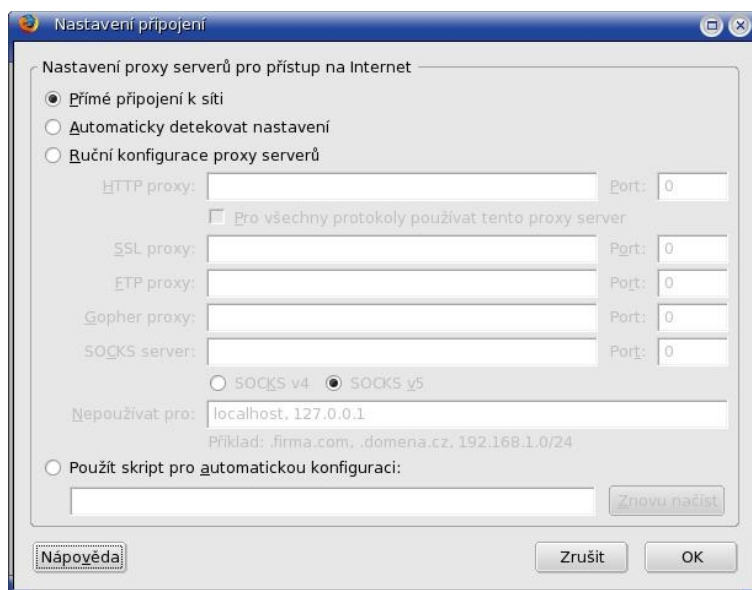

Obrázek 11 Výchozí prohlížeč

Obrázek 12 Výchozí prohlížeč – Zkontrolovat

V části *Připojení* je stiskem tlačítka <Nastavení připojení> uživateli umožněno nastavení proxy serverů pro přístup na Internet (viz *Obrázek 13 Nastavení připojení*).

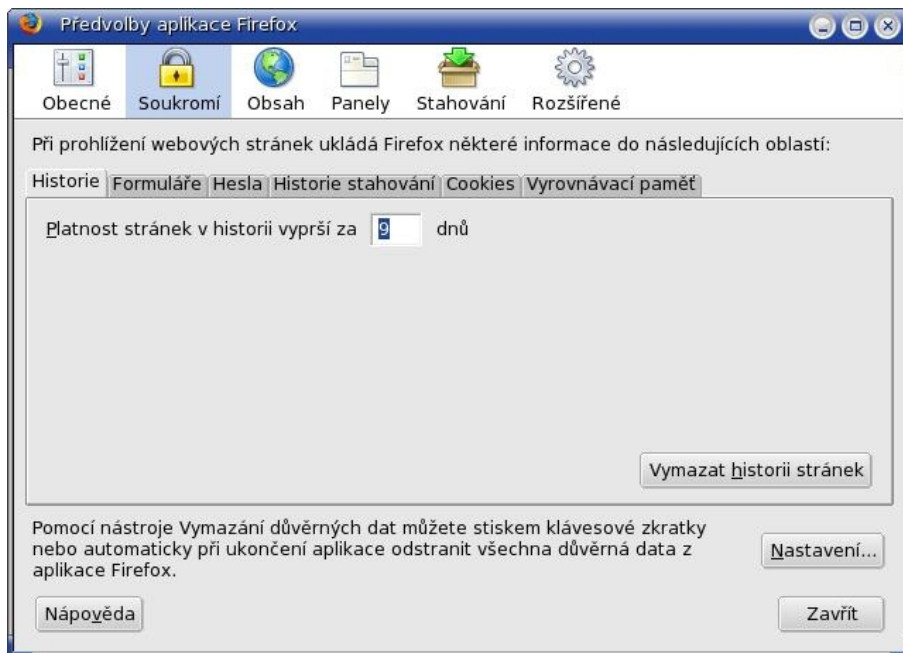

Obrázek 13 Nastavení připojení

5.2.2 Soukromí

Pod nástrojem *Soukromí* jsou části – *Historie*, *Formuláře*, *Hesla*, *Historie stahování*, *Cookies*, *Vyrovňovací paměť* (viz *Obrázek 14 Předvolby – Soukromí*).

V dolní části okna *Soukromí* lze pomocí tlačítka *<Nastavení>* nastavit výmaz důvěrných dat (viz *Obrázek 15 Předvolby – Soukromí – Důvěrná data*). Výmaz je spuštěn volbou *Nástroje* → *Vymazat důvěrná data*.

Obrázek 14 Předvolby – Soukromí

Obrázek 15 Předvolby – Soukromí – Důvěrná data

5.2.3 Obsah

Pod nástrojem *Obsah* jsou ovládací prvky pro nastavení chování navštívených stránek. Je zde možné nastavení důvěryhodných serverů (viz *Obrázek 18 Důvěryhodné servery – Okna*, *Obrázek 19 Důvěryhodné servery – Instalace SW*), načítání obrázků, nastavení JavaScriptů (viz *Obrázek 20*

Rozšířené). Stiskem tlačítka <Výjimky> lze určit, které servery mohou načítat obrázky (viz *Obrázek 17 Předvolby – Obsah – Výjimky*).

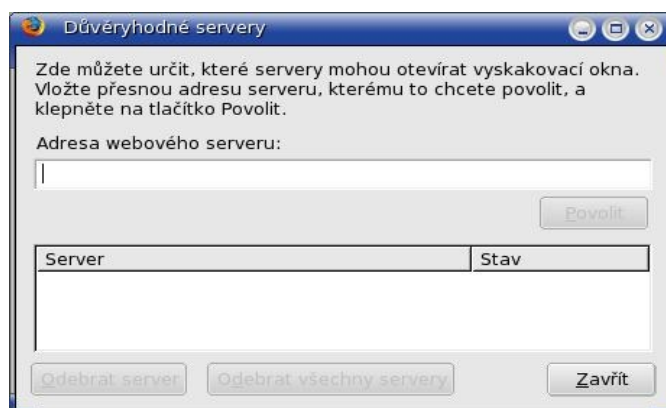
V části *Písma & Barvy* lze nastavit grafický vzhled aplikace.

Obrázek 16 Předvolby – Obsah

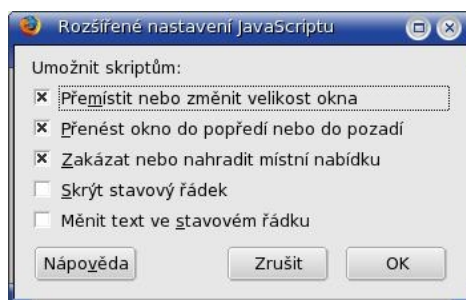
Obrázek 17 Předvolby – Obsah – Výjimky

Obrázek 18 Důvěryhodné servery – Okna

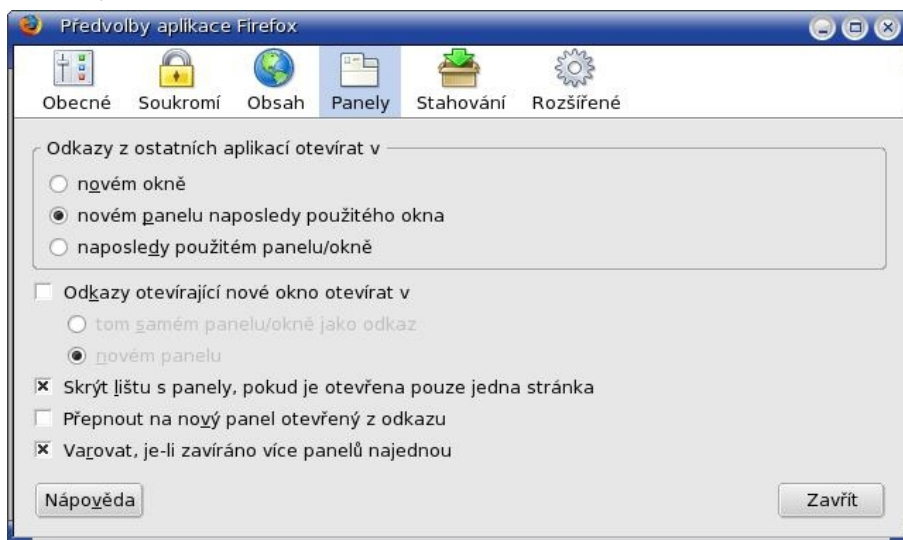
Obrázek 19 Důvěryhodné servery – Instalace SW

Obrázek 20 Rozšířené

5.2.4 Panely

Pod nástrojem *Panely* jsou ovládací prvky pro nastavení chování panelů (viz *Obrázek 22 Předvolby – Stahování*).

Obrázek 21 Předvolby – Panely

5.2.5 Stahování

Pod nástrojem *Stahování* jsou části – *Složka pro stažené soubory*, *Správce stahování*, *Akce pro stahování* (viz *Obrázek 22 Předvolby – Stahování*).

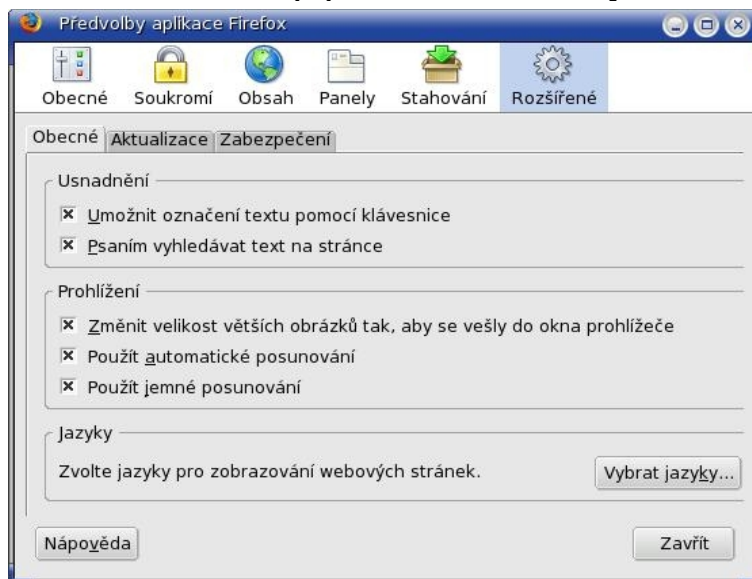
V části *Složka pro stažené soubory* lze nastavit cílovou složku pomocí tlačítka *<Procházet>*.

Obrázek 22 Předvolby – Stahování

5.2.6 Rozšířené

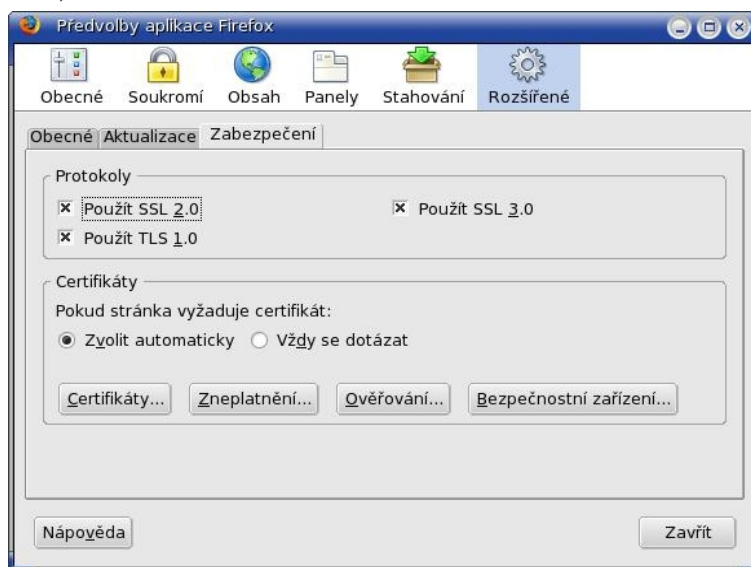
Pod nástrojem *Rozšířené* (viz *Obrázek 23 Předvolby – Rozšířené*) jsou ovládací prvky na kartách *Obecné* (*Usnadnění*, *Prohlížení*, *Jazyky*), *Aktualizace*, *Zabezpečení* (*Protokoly*, *Certifikáty*).

Obrázek 23 Předvolby – Rozšířené

5.2.6.1 Zabezpečení

Na kartě *Zabezpečení* lze nastavit použité protokoly a certifikáty (viz *Obrázek 24 Předvolby – Rozšířené – Zabezpečení*).

Obrázek 24 Předvolby – Rozšířené – Zabezpečení

Protokoly. *Použít SSL 2.0* – určuje, zda pro bezpečné přijímání a odesílání informací použít SSL2 (Secured Sockets Layer Level 2) - standardní protokol pro zabezpečené přenosy. Všechny bezpečné webové stránky podporují tento protokol.

Použít SSL 3.0 – určuje, zda pro bezpečné přijímání a odesílání informací použít SSL3 (Secured Sockets Layer Level 3) - protokol, který je považován za bezpečnější než je SSL2. Některé webové stránky nemusejí tento protokol podporovat.

Použít TLS 1.0 – určuje, zda pro bezpečné přijímání a odesílání informací použít TLS (Transport Layer Security) – otevřený bezpečnostní standard podobný SSL3 (Secure Sockets Layer). Některé webové stránky nemusejí tento protokol podporovat.

Certifikáty. Certifikáty pomáhají provádět šifrování a dešifrování spojení k bezpečným serverům.

Radio tlačítkem *Pokud stránka vyžaduje certifikát* provádí uživatel volbu mezi *Zvolit automaticky* a *Vždy se dotázat*. Když webový server požaduje bezpečné spojení, Firefox ve výchozím nastavení použije odpovídající certifikát. Pokud si uživatel přeje manuálně vybrat certifikát (například si přeje používat určitý typ šifrování místo toho, který je automaticky vybrán), vybere volbu *Vždy se dotázat* a budete mít kompletní kontrolu nad tím, jaké certifikáty bude používat během prohlížení webu.

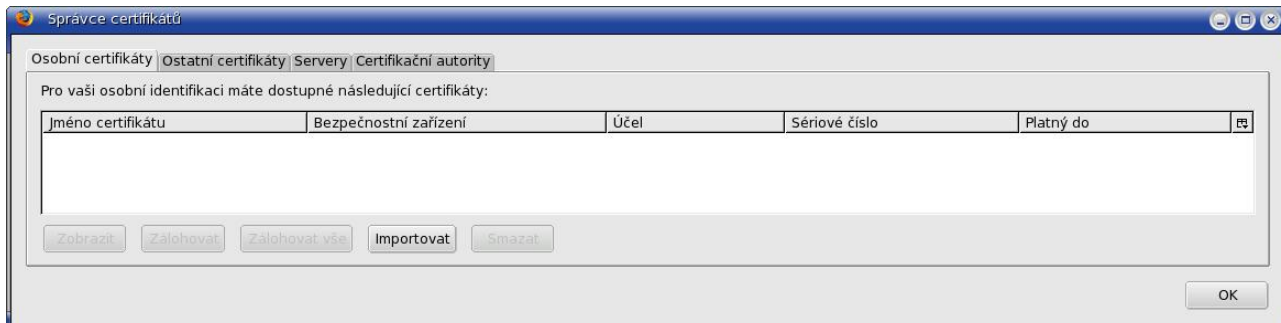
Klepnutím na tlačítko *<Certifikáty>* se zobrazí dialog, kde uživatel může vidět uložené certifikáty, importovat nové, zálohovat či odstraňovat staré certifikáty (viz *Obrázek 26 Správce certifikátů*). Defaultně po instalaci Firefox uživatel nemá žádné certifikáty a okno správce je prázdné (viz *Obrázek 25 Správce certifikátů prázdný*).

Stiskem tlačítka *<Zneplatnění>* je zobrazen seznam zneplatněných certifikátů (viz *Obrázek 27 Seznam zneplatněných*). Firefox může použít CRL (Certificate Revocation Lists) k ujištění, že certifikáty uživatele jsou platné. Tlačítko se použije pokud je potřeba přidat CRL do Firefoxu (viz *Obrázek 28 Import seznamu zneplatněných*) či zobrazit informace o CRL, které jsou nainstalovány.

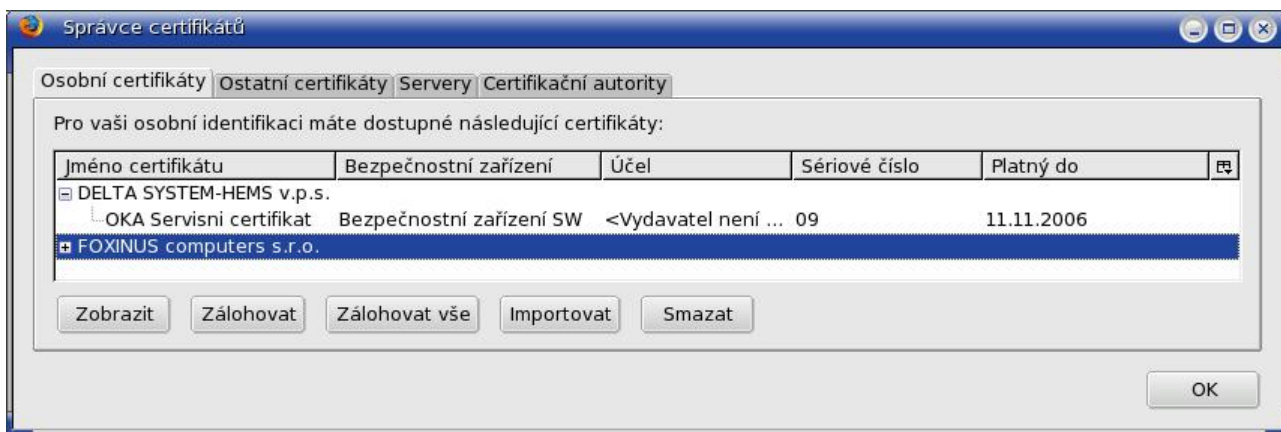
Ověřování platnosti uživatel provede stiskem tlačítka *<Ověřování>*. OCSP (Online Certificate Status Protocol) je cestou k ověřování vašich certifikátů pokaždé, když jsou zobrazovány či používány.

Firefox ve výchozím nastavení nepoužívá OCSP, ale pokud jej chce uživatel povolit, může tak učinit (viz *Obrázek 29 Ověřování platnosti*). Učiní tak však pouze tehdy, když to jeho prostředí vyžaduje.

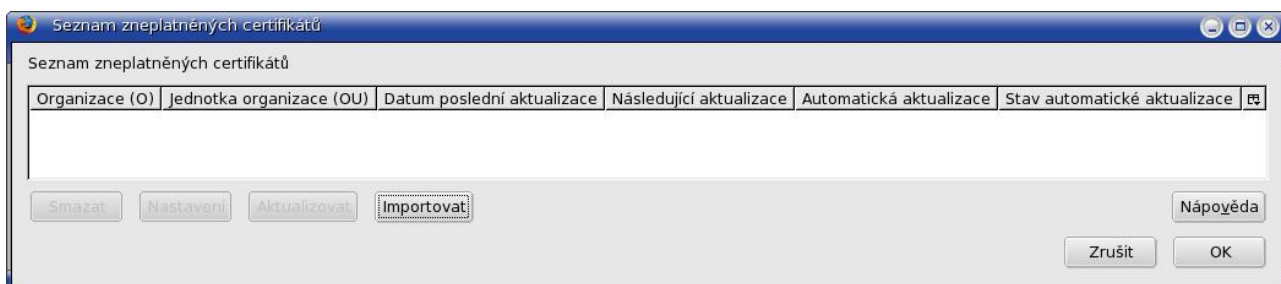
Stiskem tlačítka <Bezpečnostní zařízení> je otevřeno okno Správce bezpečnostních zařízení (viz *Obrázek 30 Správce bezpečnostních zařízení*). Bezpečnostní zařízení mohou šifrovat a dešifrovat spojení a skladovat certifikáty a hesla. Pokud potřebuje uživatel použít jiné bezpečnostní zařízení než to, které je používáno ve Firefoxu, provede zde nastavení.

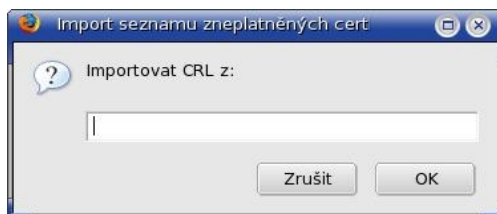
Obrázek 25 Správce certifikátů prázdný

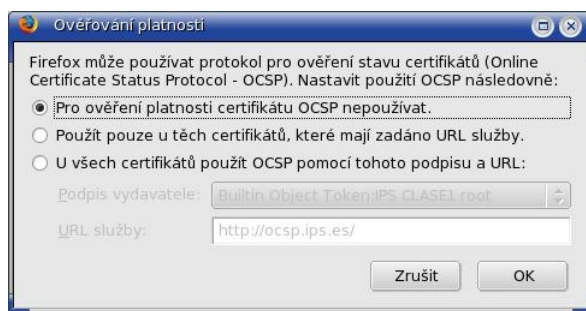
Obrázek 26 Správce certifikátů

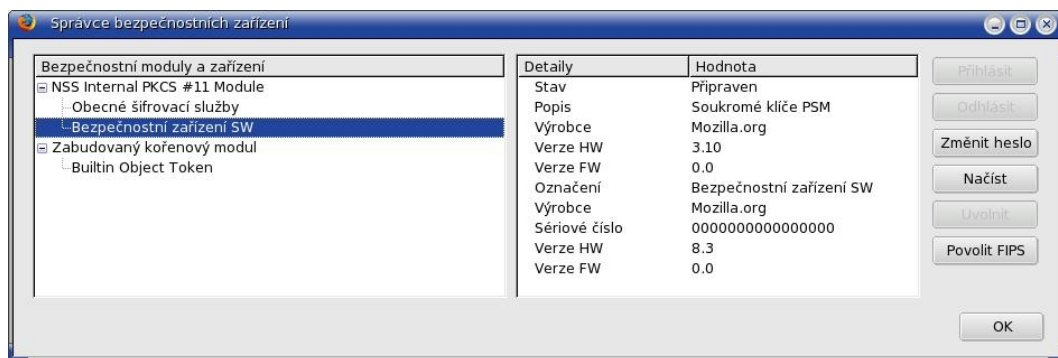
Obrázek 27 Seznam zneplatněných

Obrázek 28 Import seznamu zneplatněných

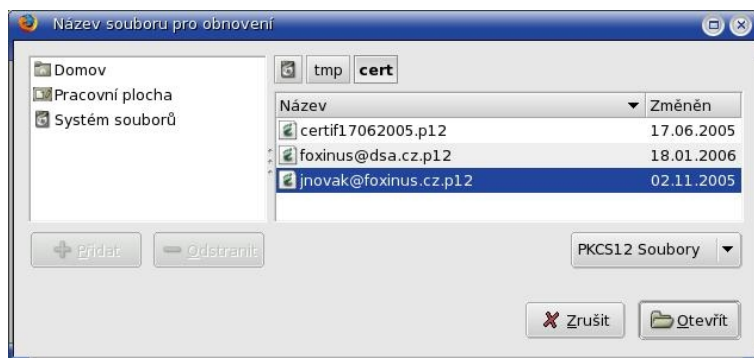

Obrázek 29 Overování platnosti

Obrázek 30 Správce bezpečnostních zařízení

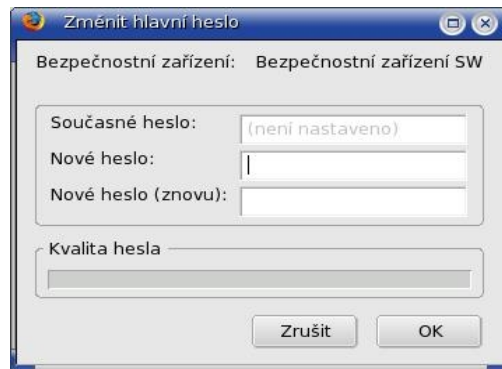
Import certifikátu. Uživatel provádí import stiskem tlačítka <Importovat> v okně *Správce certifikátů* (viz *Obrázek 25 Správce certifikátů prázdný*). Po stisku tlačítka je otevřeno okno pro určení úložiště certifikátu ve formátu PKCS12 (viz *Obrázek 31 Úložiště*). Po výběru požadovaného souboru a stisku tlačítka <Otevřít> je uživatel vyzván k zadání hesla k certifikátu (viz *Obrázek 32 Zadání hesla*). Pokud není nastaveno hlavní heslo bezpečnostního zařízení, je uživatel nejprve vyzván k jeho nastavení (viz *Obrázek 33 Hlavní heslo*, *Obrázek 34 Změnit hlavní heslo*). Pokud heslo nesouhlasí, je vydána informativní hláška (viz *Obrázek 35 Chybné heslo*) a uživatel je vyzván k novému zadání hesla. Úspěšné naimportování certifikátu je oznámeno hláškou (viz *Obrázek 36 Úspěšný import*).

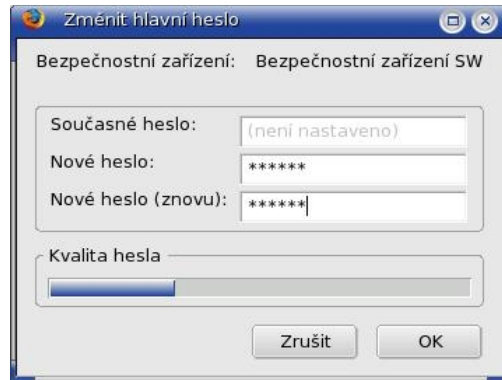
Obrázek 31 Úložiště

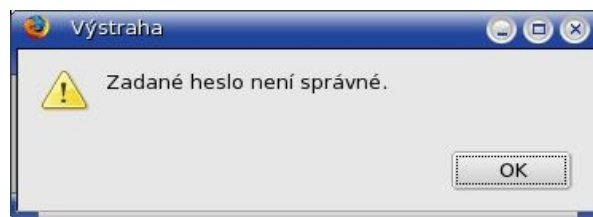
Obrázek 32 Zadání hesla

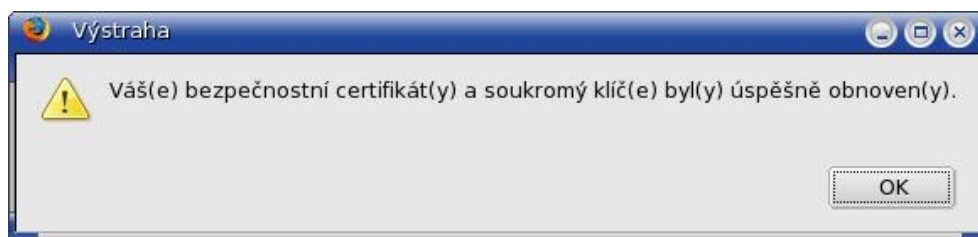
Obrázek 33 Hlavní heslo

Obrázek 34 Změnit hlavní heslo

Obrázek 35 Chybné heslo

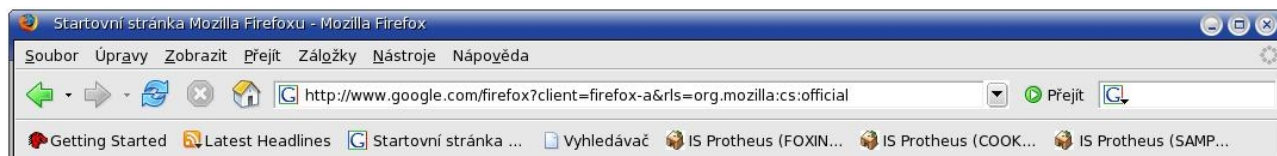
Obrázek 36 Úspěšný import

5.3 Základy práce s webovým prohlížečem

Předpokladem práce s webem je již úspěšně nakonfigurovaný webový prohlížeč Mozilla Firefox a webové připojení. Následující kroky seznamují uživatele se samotným programem.

5.3.1 Hlavní lišta

Hlavní lišta aplikace obsahuje seskupené nabídky ve volbách *Soubor*, *Úpravy*, *Zobrazit*, *Přejít*, *Záložky*, *Nástroje*, *Nápověda* (viz *Obrázek 37 Hlavní lišta*). Pod volbami je nástrojová lišta s ikonami rychlých odkazů (*Getting Started*, *Latest Headlines*, *Startovní stránka*, *Vyhledávač*, apod.). Tuto lištu lze uživatelsky upravovat.

Obrázek 37 Hlavní lišta

5.3.1.1 Soubor

Volba *Soubor* obsahuje podvolby *Nové okno*, *Nový panel*, *Otevřít adresu*, *Otevřít soubor*, *Zavřít*, *Uložit stránku jako*, *Odeslat odkaz*, *Vzhled stránky*, *Náhled tisku*, *Tisk*, *Importovat*, *Pracovat offline*, *Ukončit* (viz *Obrázek 38 Nabídka Soubor*).

Nové okno. Otevře nové okno programu Mozilla Firefox.

Nový panel. Otevře nový panel v aktuálním okně programu Mozilla Firefox.

Otevřít adresu. V adresním okně je možné psát (resp. přepisovat) adresu stránky.

Otevřít soubor. Zobrazí se dialog *Otevřít soubor*, ve kterém uživatel může zvolit soubor z lokálního disku či sítě, který chce v programu Mozilla Firefox otevřít. Může zvolit řadu souborových formátů jako HTML/XML, soubory s obrázky, textové soubory apod.

Zavřít. Zavře aktuální okno programu Mozilla Firefox. Případná jiná okna zůstanou otevřena.

Uložit stránku jako. Zobrazí se dialog *Uložit jako*, ve kterém uživatel může zvolit místo na lokálním disku či síti, kam chce aktuální stránku uložit. Může zvolit formát jako webová stránka kompletní, pouze HTML, pouze text.

Odeslat odkaz. Volba otevře okno nové zprávy výchozího e-mailového klienta, ze kterého může uživatel odeslat e-mailovou zprávu s odkazem na aktuální stránku. Tato volba je dostupná pouze pod operačními systémy Windows, Mac OS X a OS/2.

Vzhled stránky. Zobrazí se dialog *Vzhled stránky*, kde může uživatel nastavit volby tisku jako jsou okraje, hlavičky, orientace stránky apod.

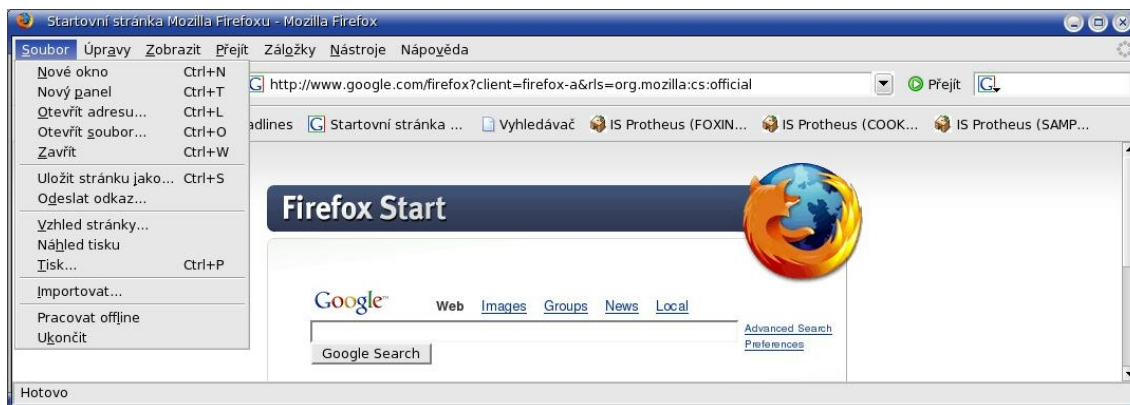
Náhled tisku. Zobrazí se vzhled stránek tak, jak budou vypadat po vytištění.

Tisk. Zobrazí se dialog tisku, kde může uživatel zvolit počet kopií tištěných stránek, oblast tisku apod. Klepnutím na tlačítko *OK* se zahájí tisk.

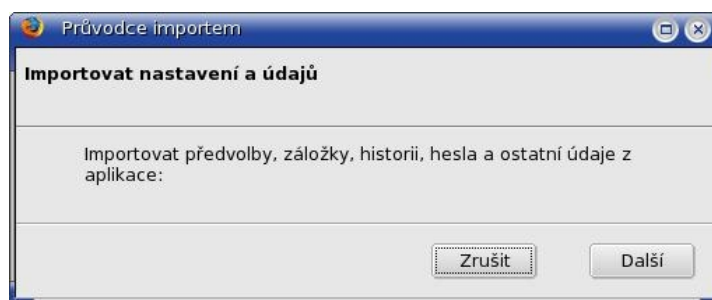
Importovat. Volba otevře průvodce importem (viz *Obrázek 39 Průvodce importem*), který umožní snadno importovat možnosti předvolby, záložky, historii, hesla a další data z prohlížečů jako Microsoft Internet Explorer, Netscape, Mozilla či Opera.

Pracovat offline. Přepínač mezi online a offline módem. Po přepnutí do režimu offline jsou v tomto režimu všechna otevřená okna Mozilla Firefox. Zapnutá volba *Pracovat offline* je vlevo označena zatržítkem. Offline mód umožňuje prohlížet webové stránky, které uživatel navštívil, bez potřeby aktuálního připojení k Internetu. Při pokusu o vstup na novou stránku je vydána upozorňující hláška (viz *Obrázek 40 Režim offline*).

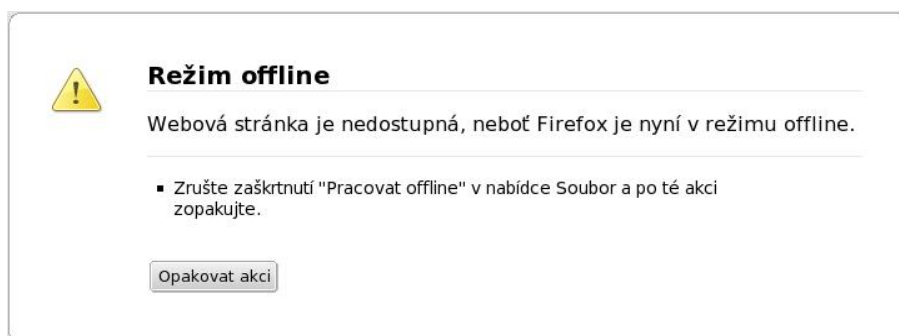
Ukončit. Volba zavře všechna otevřená okna programu Mozilla Firefox (stránky, předvolby, nápověda, o aplikaci) a ukončí program. U stahovaných souborů v okně *Správce stahování* je vydán dotaz (viz *Obrázek 41 Přerušování stahování souborů*).

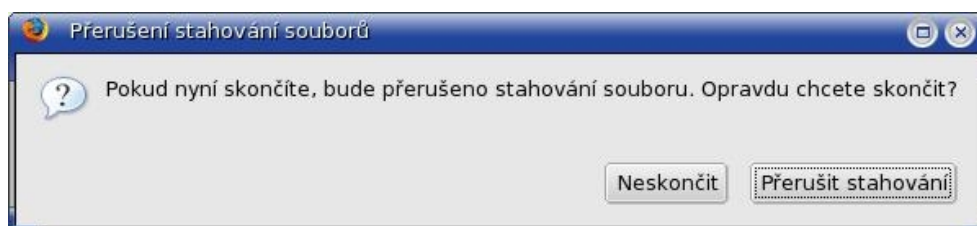
Obrázek 38 Nabídka Soubor

Obrázek 39 Průvodce importem

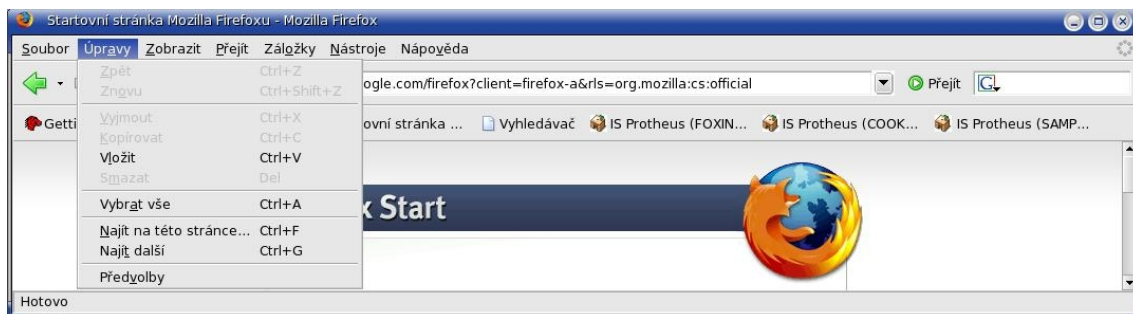
Obrázek 40 Režim offline

Obrázek 41 Přerušování stahování souborů

5.3.1.2 Úpravy

Volba *Úpravy* obsahuje podvolby *Zpět*, *Znovu*, *Vyjmout*, *Kopírovat*, *Vložit*, *Smazat*, *Vybrat vše*, *Najít na této stránce*, *Najít další*, *Předvolby* (viz *Obrázek 42 Nabídka Úpravy*).

Obrázek 42 Nabídka Úpravy

Zpět, **Znovu**, **Vyjmout**, **Vložit**, **Smazat**. Tyto volby slouží pro editaci vstupních polí na webové stránce.

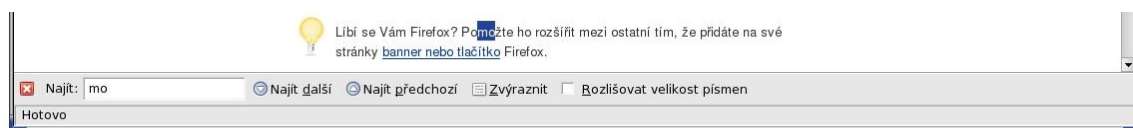
Kopírovat. Zkopíruje označený text webové stránky do schránky.

Vybrat vše. Vybere všechnen text na webové stránce.

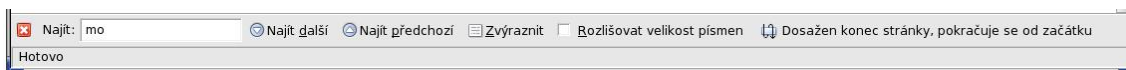
Najít na této stránce. Volba zobrazí v dolní části okna prohlížeče lištu pro vyhledávání (viz *Obrázek 43 Najít na této stránce*). Zde uživatel může zadat text, který si přeje na stránce nalézt a postupně, jak jej zadává, Mozilla Firefox automaticky prohledává stránku a hledá první výraz, který odpovídá zadanému textu (viz *Obrázek 44 Najít na této stránce – výskyt*). Po zadání prvního znaku jsou zpřístupněna tlačítka *<Najít další>*, *<Najít předchozí>*, *<Zvýraznit>*. Klepnutím na tlačítko *<Najít další>* či *<Najít předchozí>* je vyhledán odpovídající text na jiném místě stránky. Klepnutím na tlačítko *<Zvýraznění>* jsou označeny všechny odpovídající texty na stránce. Dosažení konce stránky (resp. začátku stránky) je oznámeno na liště (viz *Obrázek 45 Najít na této stránce – konec* resp. *Obrázek 46 Najít na této stránce – začátek*). Pokud řetězec není nalezen, vstupní pole zčervená a na liště je zobrazena informace (viz *Obrázek 47 Najít na této stránce – řetězec nenalezen*). Při vyhledávání lze zvolit rozlišování velikosti písmen. Tlačítkem vlevo lze vyhledávací lištu zavřít.

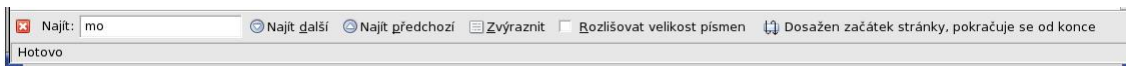
Obrázek 43 Najít na této stránce

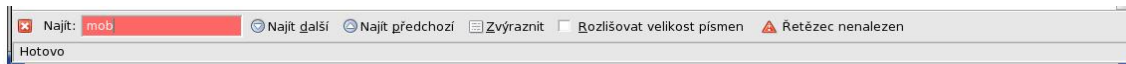
Obrázek 44 Najít na této stránce – výskyt

Obrázek 45 Najít na této stránce – konec

Obrázek 46 Najít na této stránce – začátek

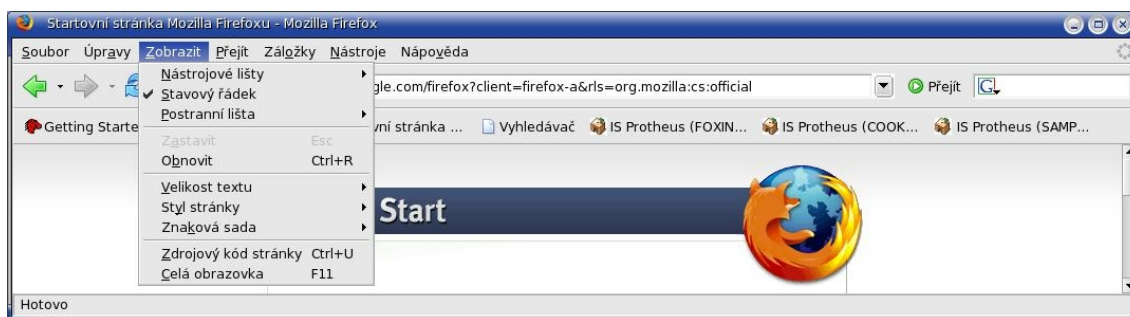
Obrázek 47 Najít na této stránce – řetězec nenalezen

Najít další. Najde další pozici textu, který byl uživatelem zadán v dialogu *Najít na této stránce*.

Předvolby. Volba zobrazí v novém okně nastavení předvoleb. Podrobný popis nastavení předvoleb je v kapitole [5.2 Předvolby](#).

5.3.1.3 Zobrazit

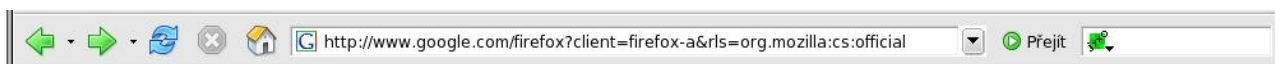
Volba *Zobrazit* obsahuje podvolby *Nástrojové lišty*, *Stavový řádek*, *Postranní lišta*, *Zastavit*, *Obnovit*, *Velikost textu*, *Styl stránky*, *Znaková sada*, *Zdrojový kód stránky*, *Celá obrazovka* (viz [Obrázek 48 Nabídka Zobrazit](#)).

Obrázek 48 Nabídka Zobrazit

Nástrojové lišty. Volba umožňuje v podvolbách zobrazit (resp. skrýt) lišty – navigační lišta (viz [Obrázek 49 Navigační lišta](#)), lišta záložek (viz [Obrázek 50 Lišta záložek](#)). Zapnutá podvolba je vlevo označena zatržítkem. Navigační lišta je hlavní nástrojová lišta programu. Na této liště jsou umístěna tlačítka (Zpět, Vpřed, Zastavit, Aktualizovat, atd.), adresa zobrazené stránky, přejít, apod. Lišta záložek je nástrojová lišta, která obsahuje odkazy na oblíbené stránky uživatele.

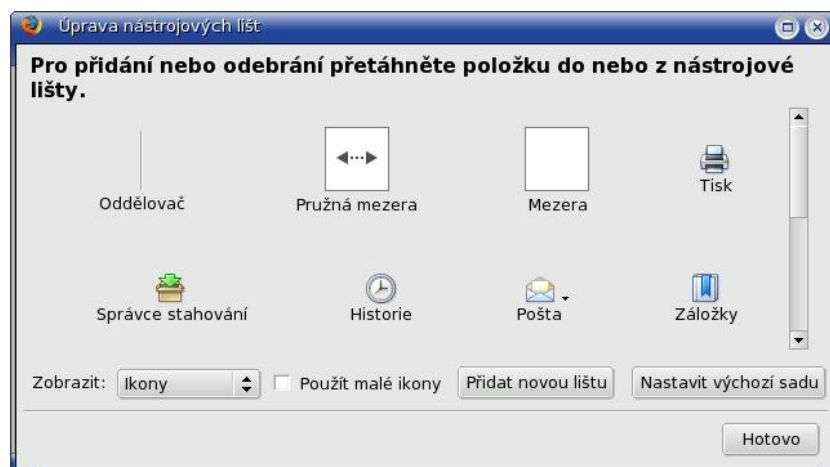
Další je podvolba *Vlastní*, která otevře okno pro úpravu nástrojových lišt (viz [Obrázek 51 Přidání, odebrání](#)). Zobrazí se dialogové okno, které umožní uživateli podle potřeb upravit nástrojové lišty. Obsah nástrojové lišty je možné upravovat uchopením požadované ikony myší a přetažením z okna pro úpravu na určené místo na liště, resp. z místa na liště do okna pro úpravu. Lze též upravovat pořadí ikon na liště. Ve skrytém seznamu položek *Zobrazit* lze vybrat zobrazení *Ikony a text*, *Ikony*, *Text*. Lze vytvářet i další nástrojové lišty tlačítkem *<Přidat novou lištu>*, zaškrtnutím políčkem zvolit malé ikony. Volbu *Vlastní* může uživatel též zvolit klepnutím pravým tlačítkem nad nástrojovými lištami a zde použít položku *Vlastní*.

Obrázek 49 Navigační lišta

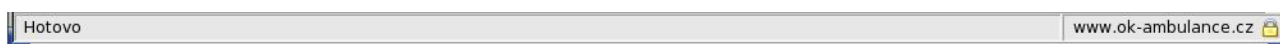

Obrázek 50 Lišta záložek

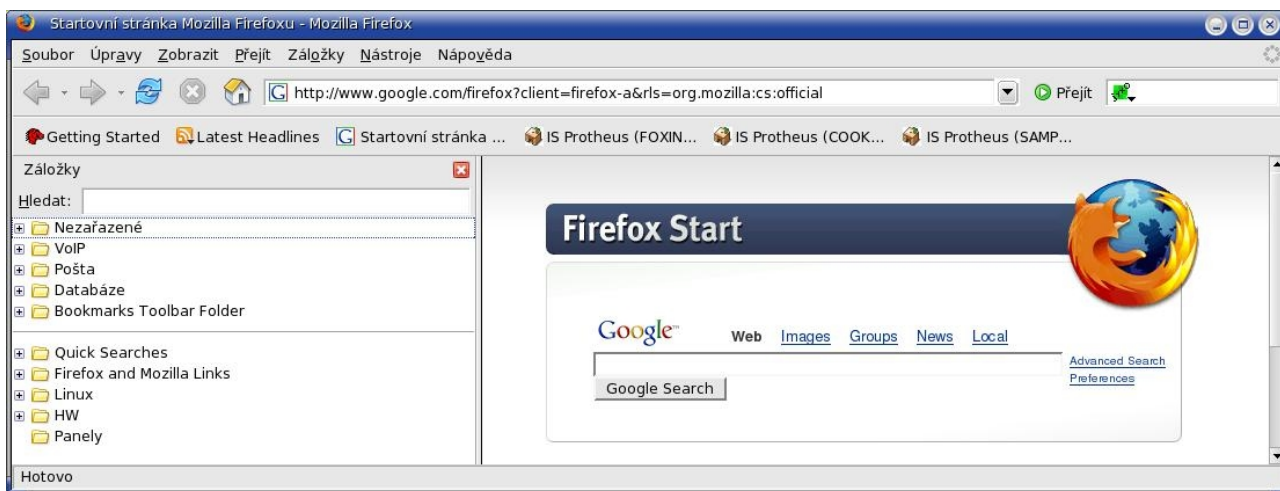
Obrázek 51 Přidání, odebrání

Stavový řádek. Zobrazí (resp. skryje) stavový řádek programu (viz *Obrázek 52 Stavový řádek*). Jedná se o úzký pruh v dolní části okna prohlížeče, který v průběhu práce s prohlížečem zobrazuje řadu důležitých informací. Zapnutá volba je vlevo označena zatržítkem.

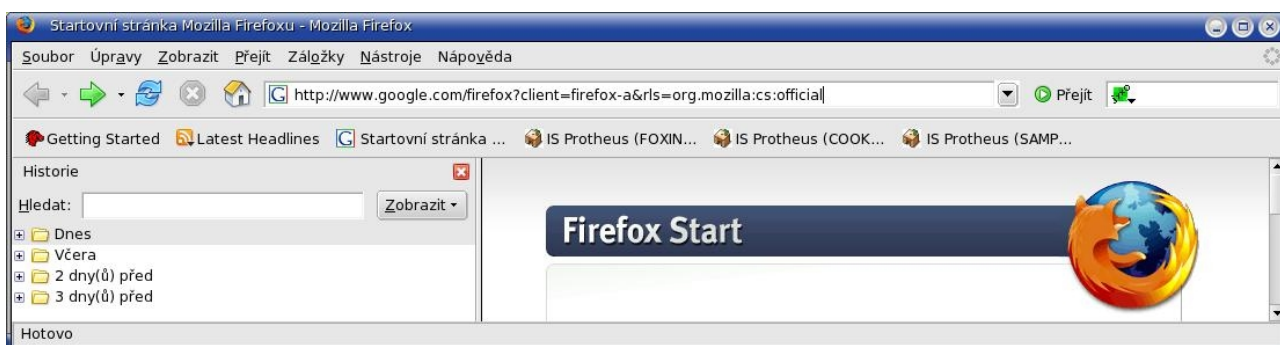

Obrázek 52 Stavový řádek

Postranní lišta. Postranní panel, který zobrazuje záložky (viz *Obrázek 53 Postranní lišta – záložky*) nebo historii (viz *Obrázek 54 Postranní lišta – historie*). Panel lze kdykoliv zavřít klepnutím na křížek v pravém horním rohu postranního panelu.

Obrázek 53 Postranní lišta – záložky

Obrázek 54 Postranní lišta – historie

Zastavit. Zastaví načítání aktuální webové stránky. Jedná se o stejnou funkci, která je dostupná pod tlačítkem <Zastavit> na liště.

Obnovit. Obnoví aktuální stránku. Při této operaci je načten její aktuální obsah. Jedná se o stejnou funkci, která je dostupná pod tlačítkem <Obnovit> na liště.

Velikost textu. Pokud je text na webové stránce příliš malý nebo příliš velký, může uživatel provést změnu na vyhovující velikost. Zvětšit – zobrazí text na webové stránce o jedno číslo větší. Zmenšit – zobrazí text na webové stránce o jedno číslo menší. Normální – zobrazí text na webové stránce v jeho standardní velikosti. Velikost textu lze měnit myší. Zvětšení/zmenšení – stisknout klávesu <Ctrl> a rolovat kolečkem na myši. Pro obnovení výchozí velikosti textu zvolit klávesovou zkratku <Ctrl>+0.

Styl stránky. Výchozí je zvolen Základní styl. Pokud autor nabízí další styly stránky, Mozilla Firefox je zde zobrazí a uživatel si je může zvolit. Lze ještě zvolit Bez stylu, tato volba zruší použití stylu na formátování webové stránky. Zapnutá volba stylu stránky je vlevo označena tečkou.

Znaková sada. Volba umožňuje manuálně měnit znakovou sadu webové stránky. Program Mozilla Firefox je obvykle schopen automatické detekce.

Zdrojový kód stránky. Volba zobrazí v novém okně zdrojový kód aktuální webové stránky. V zobrazeném okně lze nastavit velikost textu, znakovou sadu, zvýrazňování syntaxe, zalamování dlouhých řádků. Zobrazený zdrojový kód stránky lze uložit, nastavit vzhled, vytisknout.

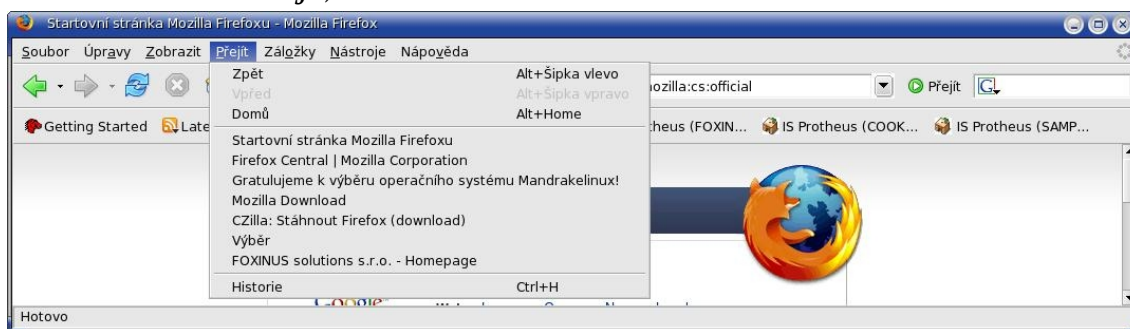

Obrázek 55 Zdrojový kód stránky

Celá obrazovka. Volba zobrazí okno prohlížeče na celou obrazovku. Aktivaci (resp. deaktivaci) této volby může uživatel provést též klávesou <F11>.

5.3.1.4 Přejít

Volba *Přejít* obsahuje podvolby *Zpět*, *Vpřed*, *Domů*, *odkazy navštívených stránek*, *Historie* (viz *Obrázek 56 Nabídka Přejít*).

Obrázek 56 Nabídka Přejít

Zpět. Volba realizuje posun v historii navštívených stránek o jednu stránku zpět. Jedná se o stejnou funkci, která je dostupná pod tlačítkem <Zpět> na liště.

Vpřed. Realizuje posun v historii o jednu stránku dopředu. Jedná se o stejnou funkci, která je dostupná pod tlačítkem <Vpřed> na liště.

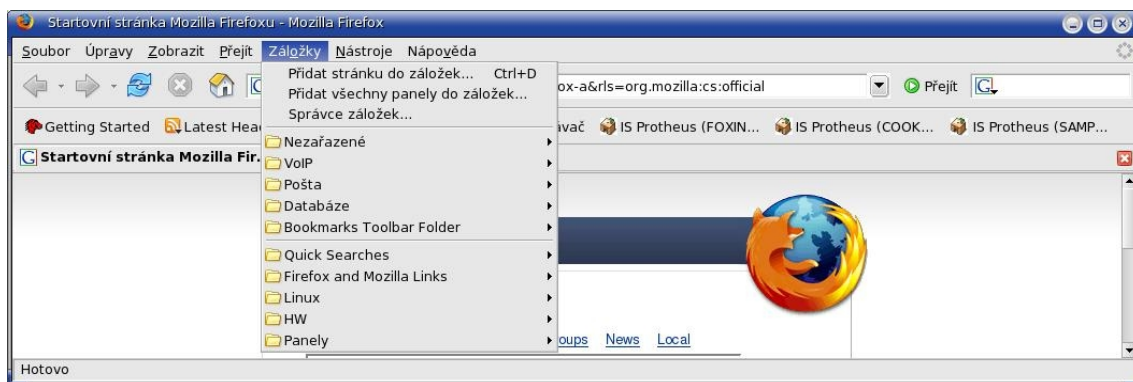
Domů. Zobrazí domovskou stránku. Této funkci odpovídá tlačítko <Domů> na navigační liště. Změna domovské stránky se provádí v hlavní nabídce volbou *Úpravy* → *Předvolby* → panel *Obecné*. Zde může uživatel nastavit buď prázdnou stránku, aktuální stránku (nebo skupinu panelů), záložku či ručně zadat adresu webové stránky (viz kapitola 5.2.1 *Obecné* odstavec *Domovská stránka*).

Odkazy. Druhá část nabídky *Přejít* obsahuje seznam naposledy navštívených webových stránek.

Historie. Volba zobrazí postranní panel s historií navštívených webových stránek (viz *Obrázek 54 Postranní lišta – historie*). Pokud chce uživatel změnit počet dní, po které chce tuto historii uchovávat, zvolí *Úpravy* → *Předvolby* → panel *Soukromí* → karta *Historie*.

5.3.1.5 Záložky

Volba *Záložky* soustřeďuje podvolby činností se záložkami (*Přidat stránku do záložek*, *Přidat všechny panely do záložek*, *Správce záložek*, *složky a záložky*) (viz *Obrázek 57 Nabídka Záložky*).

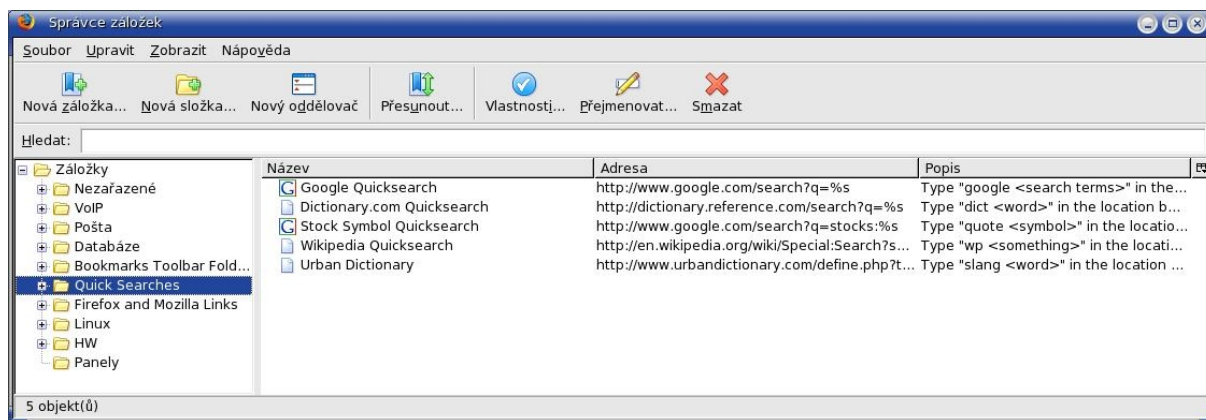

Obrázek 57 Nabídka Záložky

Přidat stránku do záložek. Přidá aktuální stránku do záložek. Při přidávání se zobrazí dialog, který umožní pojmenovat záložku a zvolit její umístění.

Přidat všechny panely do záložek. Přidá všechny panely aktuálního okna do složky v záložkách. Zobrazený dialog umožní zvolit jméno složky a určit místo, kam ji chce uživatel uložit.

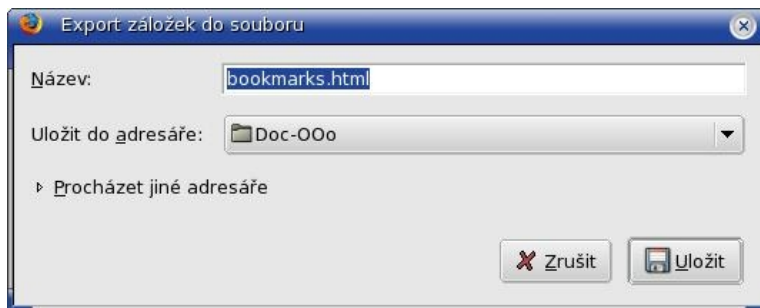
Správce záložek. Zobrazí okno *Správce záložek* (viz *Obrázek 58 Správce záložek*). V něm může uživatel spravovat své záložky, tj. vytvářet nové, třídit je, seřazovat, přejmenovávat, přesouvat, měnit jejich vlastnosti, mazat, apod. Ve volbě *Soubor* lze provádět *Import* a *Export* záložek. Funkce *Exportovat* a *Importovat* je vhodná pro přenos záložek z profilu do profilu, z PC na PC.

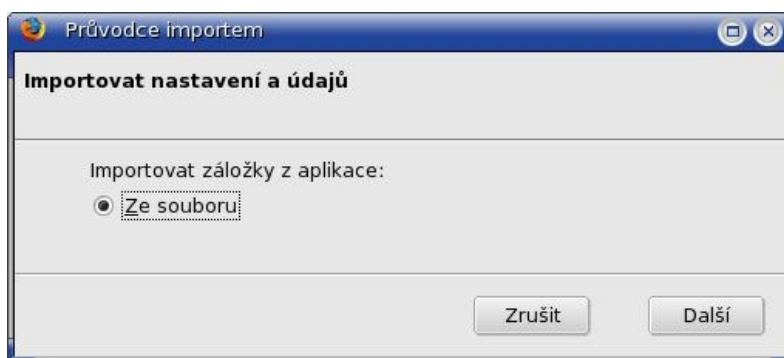
Obrázek 58 Správce záložek

Volbou *Soubor* → *Exportovat* ve správci záložek je otevřeno okno *Export záložek do souboru* (viz *Obrázek 59 Export záložek*). Zde uživatel vybere úložiště souboru vyexportovaných záložek.

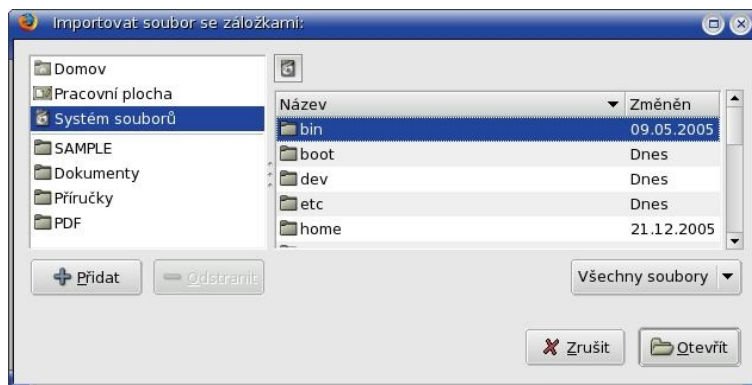
Volbou *Soubor* → *Importovat* ve správci záložek je otevřeno okno *Průvodce importem ze souboru* (viz *Obrázek 60 Průvodce importem záložek*). V dalším kroku uživatel vybere úložiště souboru záložek (viz *Obrázek 61 Výběr souboru*).

Obrázek 59 Export záložek

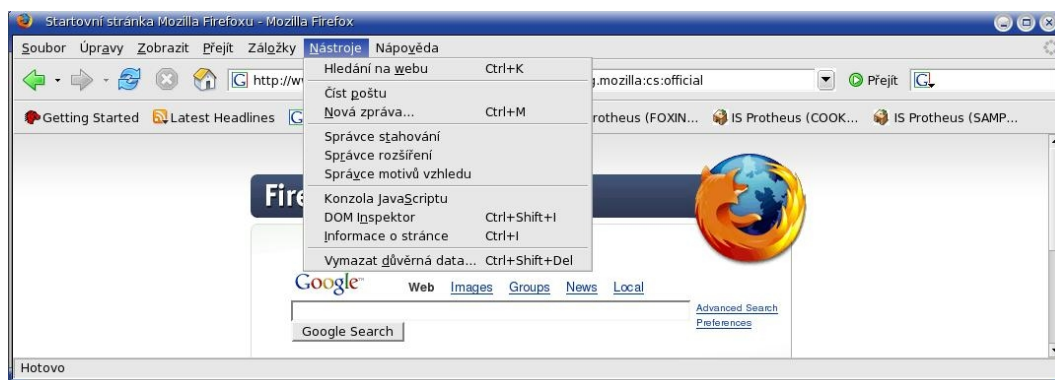
Obrázek 60 Průvodce importem záložek

Obrázek 61 Výběr souboru

5.3.1.6 Nástroje

Volba *Nástroje* obsahuje podvolby *Hledání na webu*, *Čist pošta*, *Nová zpráva*, *Správce stahování*, *Správce rozšíření*, *Správce motivů vzhledu*, *Konzola JavaScriptu*, *DOM Inspektor*, *Informace o stránce*, *Vymazat důvěrná data* (viz *Obrázek 62 Nabídka Nástroje*).

Obrázek 62 Nabídka Nástroje

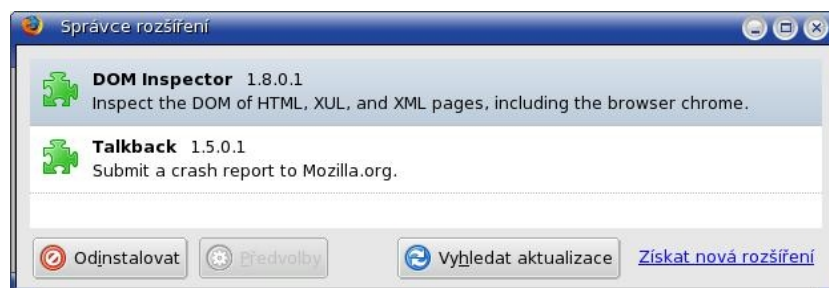
Hledání na webu. Označí pole Hledání. Následně v tomto poli může uživatel zadat téma, které si přeje vyhledat na webu. Lze zvolit i vyhledávač.

Čist pošta. Pouze pro Windows, otevře program na správu e-mailové pošty, kde uživatel může číst pracovat se svou poštou.

Nová zpráva. Pouze pro Windows, otevře okno pro vytvoření nové zprávy ve výchozím e-mailovém klientu, kde může uživatel také poslat někomu e-mailovou zprávu.

Správce stahování. Otevře *Správce stahování*, kde může uživatel vidět aktuální a již skončené stahování souborů.

Správce rozšíření. Volba *Správce rozšíření* umožňuje nainstalovat rozšíření, spolupracuje s oficiální službou Mozilla Update (<http://update.mozilla.org>). Po spuštění je otevřeno okno *Správce rozšíření* (viz *Obrázek 63 Správce rozšíření*). Po stisku tlačítka *Instalovat* je otevřeno okno s výběrem cesty k instalačnímu souboru (viz *Obrázek 64 Vyhledat aktualizace*). Tlačítkem *Otevřít* je vybraný soubor rozšíření připraven k nainstalování (viz *Obrázek 66 Instalace SW*). Stiskem *Instalovat nyní* je rozšíření nainstalováno (viz *Obrázek 67 Instalované rozšíření*).

Obrázek 63 Správce rozšíření

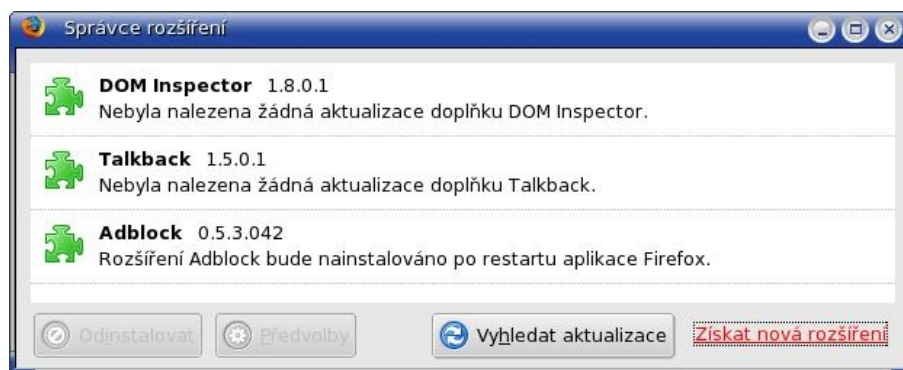
Obrázek 64 Vyhledat aktualizace

Obrázek 65 Získat nová rozšíření

Obrázek 66 Instalace SW

Obrázek 67 Instalované rozšíření

Správce motivů vzhledu. Otevře *Správce motivů vzhledu*. V tomto dialogu může uživatel měnit aktuální vzhled, který Mozilla Firefox používá. Může zde taktéž instalovat a odinstalovávat motivy vzhledu.

Konzola JavaScriptu. Otevře JavaScriptovou konzolu, kde může uživatel hledat příčinu problému s JavaScriptovým kódem. JavaScript je scriptovací jazyk, který je často používán při tvorbě webových stránek. Programátoři používáním tohoto jazyka vytvářejí více interaktivní weby. JavaScript je často používán pro dynamickou kontrolu vyplněných formulářů či stisknutých tlačítek.

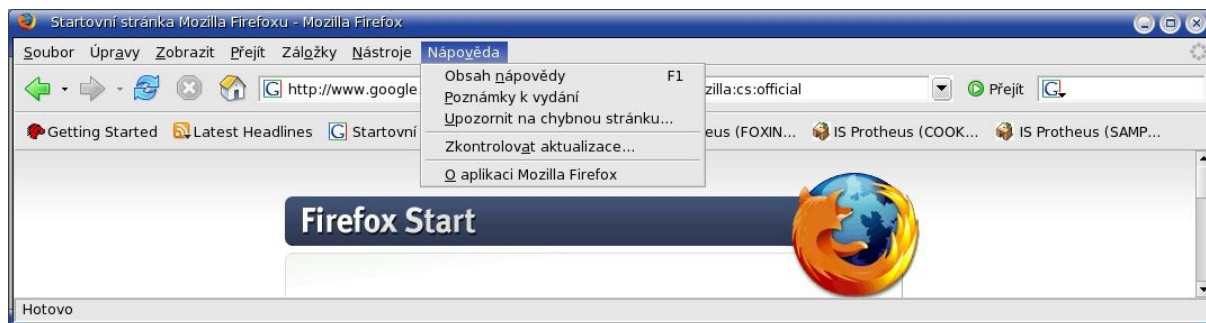
DOM Inspektor. Při instalaci aplikace Mozilla Firefox si může uživatel zvolit i instalaci nástrojů pro webové vývojáře a tak získat DOM Inspektor. Zobrazuje strukturu dokumentu ve stromovém náhledu. Klepnutím na libovolný element se tento element označí v dolním okně. Inspektor rovněž zobrazuje atributy značek, vlastnosti JavaScriptových objektů, rozměry jednotlivých boxů, okraje a další vlastnosti, nabízí i detailní přehled pravidel předpisů stylů, které k aktuálním hodnotám vedly. Inspektor umožňuje upravovat strukturu dokumentu i hodnoty vlastností.

Informace o stránce. Dialog *Informace o stránce* zobrazuje rozšířené informace o aktuální webové stránce. Jedná se o typ dokumentu, použité kódování, velikosti či zabezpečení. V tomto dialogu též nalezne uživatel seznamy multimediálních souborů a odkazů, které aktuální stránka obsahuje.

Vymazat důvěrná data. Volba *Vymazat důvěrná data* umožňuje jednorázové vymazání důvěrných dat uživatele (*Historie prohlížení, Informace z formulářů, Uložená hesla, Historie stahování, Cookies, Vyrovňovací paměť, Relace s autentizací*). Nastavení je popsáno v kapitole [5.2.2 Soukromí](#).

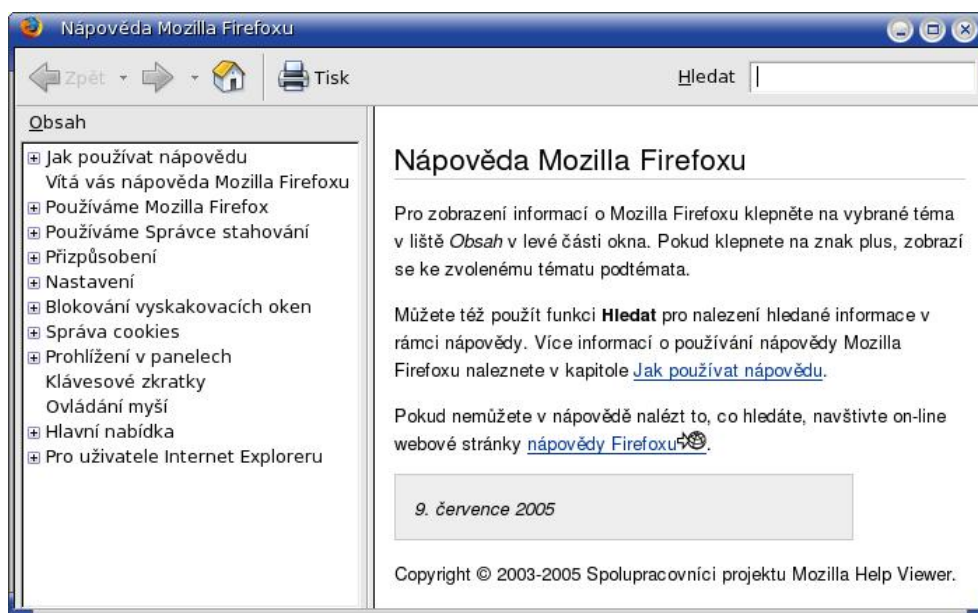
5.3.1.7 Náповěda

Ve volbě *Náповěda* je pět podvoleb – *Obsah náповědy, Poznámky k vydání, Upozornit na chybnou stránku, Zkontrolovat aktualizace, O aplikaci Mozilla Firefox* (viz [Obrázek 68 Nabídka Náповěda](#)).

Obrázek 68 Nabídka Náповěda

Obsah náповědy. Zobrazí se okno *Náповěda Mozilla Firefoxu* (viz [Obrázek 69 Obsah náповědy](#)).

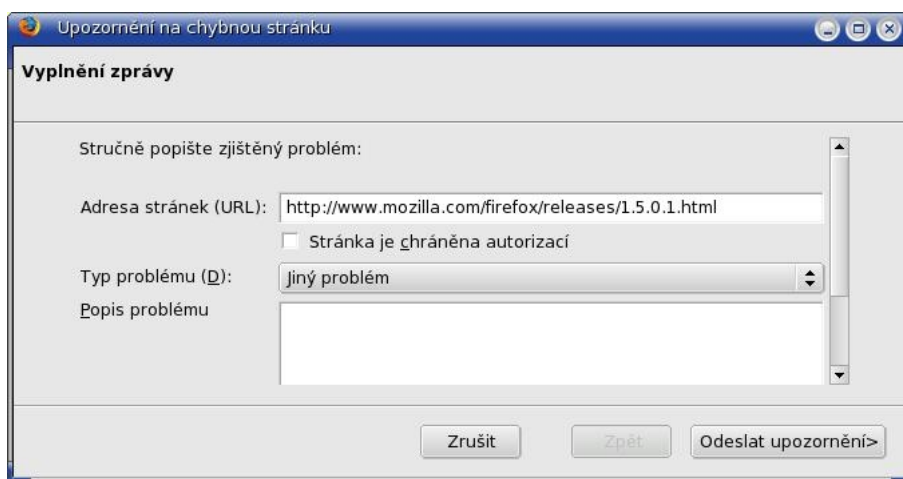
Obrázek 69 Obsah náповědy

Poznámky k vydání. V daném okně webového prohlížeče se zobrazí webová stránka s novinkami verze aplikace – *Firefox release notes* (<http://www.mozilla.com/firefox/releases/1.5.0.3.html>).

Upozornit na chybnou stránku. Zobrazí se okno *Upozornění na chybnou stránku* (viz [Obrázek 70 Upozornit na chybnou stránku](#)). Po přečtení a souhlasu s ujednáním (zaškrtnutí políčka) je zpřístupněno tlačítko *<Další>*. Po volbě typu problému (a popsání problému) lze upozornění odeslat (viz [Obrázek 71 Upozornit na chybnou stránku - Odeslat](#)).

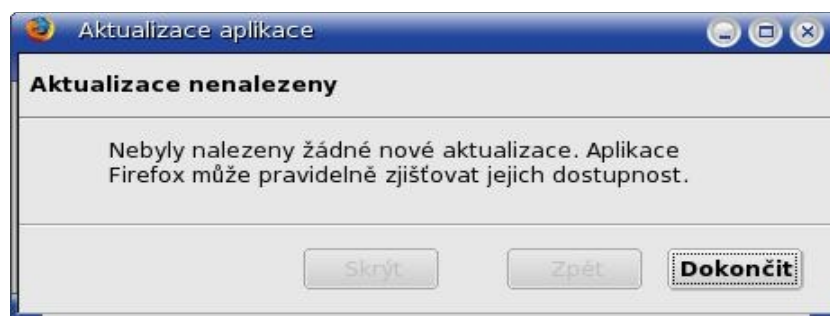

Obrázek 70 Upozornit na chybnou stránku

Obrázek 71 Upozornit na chybnou stránku - Odeslat

Zkontrolovat aktualizace. Volba provede kontrolu dostupných aktualizací (viz *Obrázek 72 Aktualizace nenalezeny*). Pokud jsou k dispozici, jsou nabídnuty k instalaci.

Obrázek 72 Aktualizace nenalezeny

O aplikaci Mozilla Firefox. V okně *O aplikaci Thunderbird* jsou informace o verzi aplikace, zmínka o autorských právech a ochranných známkách (viz *Obrázek 73 O aplikaci*). Stiskem tlačítka *<Autoři a spolupracovníci>* jsou zobrazeny informace o autorském týmu. Tlačítkem *<OK>* je okno uzavřeno.

Obrázek 73 O aplikaci

6 Typická řešení

Tato kapitola obsahuje několik vybraných pracovních postupů, se kterými se uživatel při práci s aplikací *Mozilla Firefox* setká. Není to podrobný popis všech funkcí, ale jsou zde popsány jednak nejběžnější pracovní postupy nebo naopak takové postupy, se kterými se uživatel setká zřídka a které autoři doporučují zvolit. Detailní popis všech funkcí může být v kapitole [5 Popis webového prohlížeče Mozilla Firefox](#). Pracovní postupy v uvedených příkladech použití jsou členěny následovně:

Název v nadpisu druhé úrovně – název, definice úkolu nebo situace k řešení.

Předpoklad – je-li třeba předem vyjít z nějaké skutečnosti či odvolání na jiný již řešený úkol, v jaké situaci se řešení použije.

Řešení – sled postupů, které je třeba zvolit, aby došlo ke splnění požadovaného úkolu.

Podrobný popis – popis, popř. odkaz na umístění podrobného popisu ve struktuře [Číslo kapitoly](#) [Název kapitoly](#).

Ilustrační obrázek – podle potřeby přiložen vysvětlující doprovodný obrázek z aplikace.

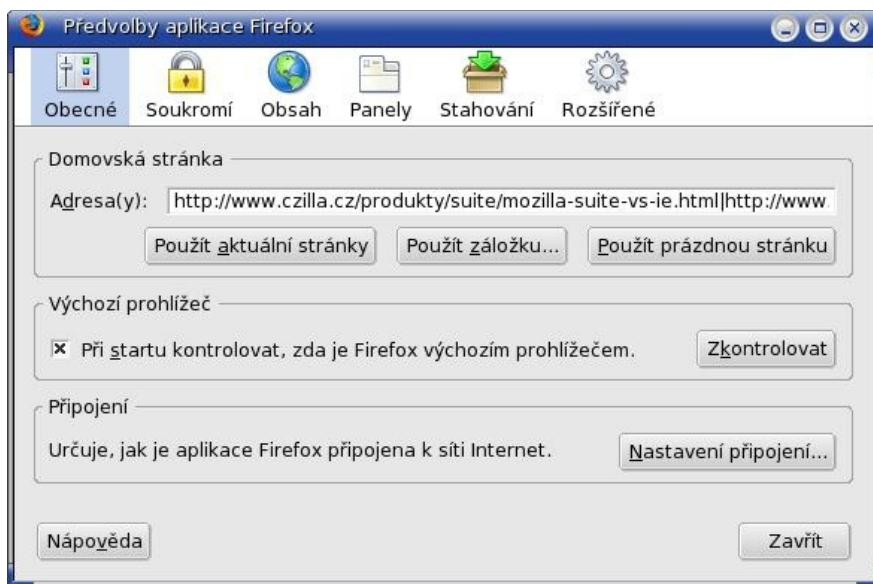
6.1 Rozšířená domovská stránka

Domovská stránka není omezena pouze na jednu stránku. Lze nastavit právě otevřené panely prohlížeče jako rozšířenou domovskou stránku. Při dalším spuštění prohlížeče se uživateli pak automaticky všechny tyto panely otevřou.

Předpoklad – v okně aplikace Mozilla Firefox otevřeno několik panelů.

Řešení – provést nastavení v předvolbách, volba *Úpravy* → *Předvolby* → *Obecné*, v části *Domovská stránka* stisknout tlačítko *<Použít aktuální stránky>*. Jako domovská stránka se uživateli nastaví právě otevřené panely prohlížeče.

Podrobný popis – viz kapitola [5.2.1 Obecné](#) odstavec [Domovská stránka](#).

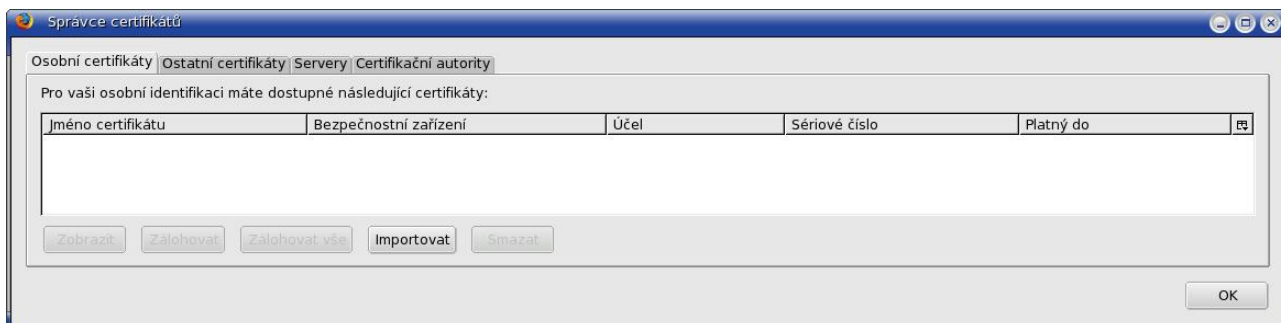
Obrázek 74 Rozšířená domovská stránka

6.2 Import certifikátu v Mozilla Firefox verze 1.5.0.3 (Linux)

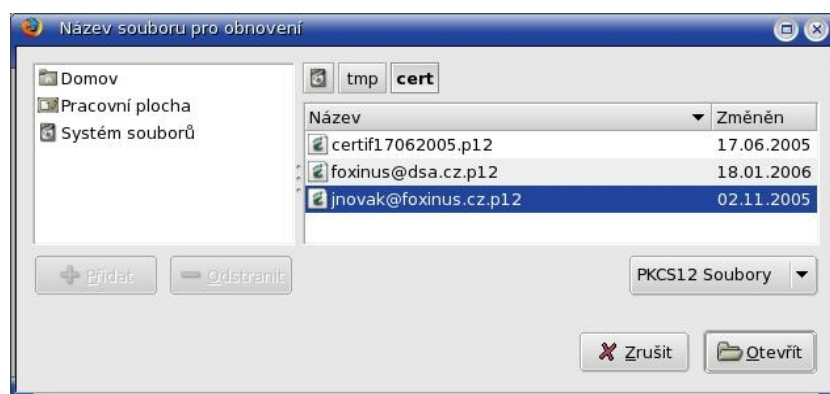
Předpoklad – certifikát pro uživatele vystavený CÚ umístěný v datovém úložišti uživatele.

Řešení – provést import certifikátu nastavením v předvolbách, volba *Úpravy* → *Předvolby* → *Rozšířené* → karta *Zabezpečení*, v části *Certifikáty* stisknout tlačítko <Certifikáty>. V okně *Správce certifikátů* stisknout tlačítko <Importovat>, v úložišti označit soubor a otevřít. Po zadání správného hesla je certifikát naimportován.

Podrobný popis – viz kapitola [5.2.6.1 Zabezpečení](#) odstavce [Certifikáty](#), [Import certifikátu](#).

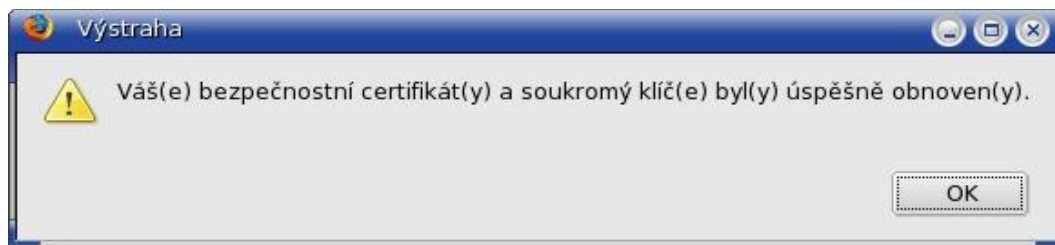
Obrázek 75 Správce certifikátů – Importovat

Obrázek 76 Úložiště certifikátu uživatele

Obrázek 77 Zadání hesla certifikátu

Obrázek 78 Úspěšný import certifikátu

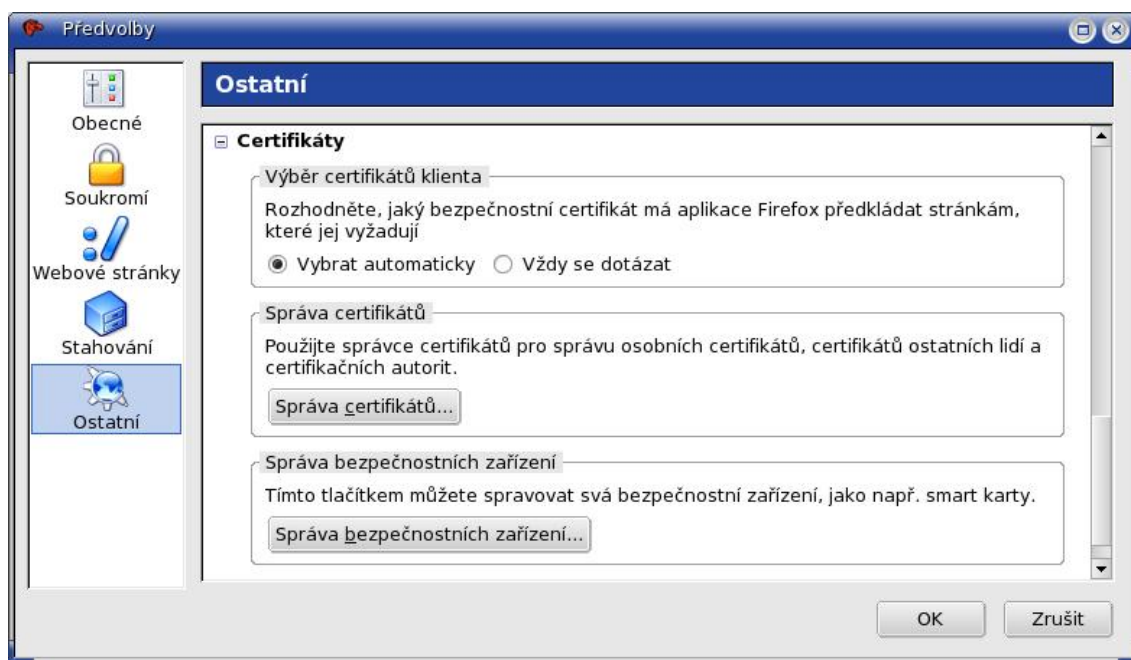
6.3 Import certifikátu v Mozilla Firefox verze 1.0.4 (Linux)

Import certifikátu v Mozilla Firefox verze 1.0.4 je totožný s importem ve verzi 1.5.0.3, liší se pouze vzhled okna *Předvolby – Správa certifikátů* a jeho umístění pod nástrojem *Ostatní*.

Předpoklad – certifikát pro uživatele vystavený CÚ umístěný v datovém úložišti uživatele.

Řešení – provést import certifikátu nastavením v předvolbách, volba *Úpravy* → *Předvolby* → *Ostatní*, v části *Certifikáty – Správa certifikátů* stisknout tlačítko *<Správa certifikátů>*. V okně *Správce certifikátů* stisknout tlačítko *<Importovat>*, v úložišti označit soubor a otevřít. Po zadání správného hesla je certifikát nainportován.

Podrobný popis – viz kapitola [5.2.6.1 Zabezpečení](#) odstavec [Certifikáty, Import certifikátu](#).

Obrázek 79 Předvolby Mozilla Firefox verze 1.0.4

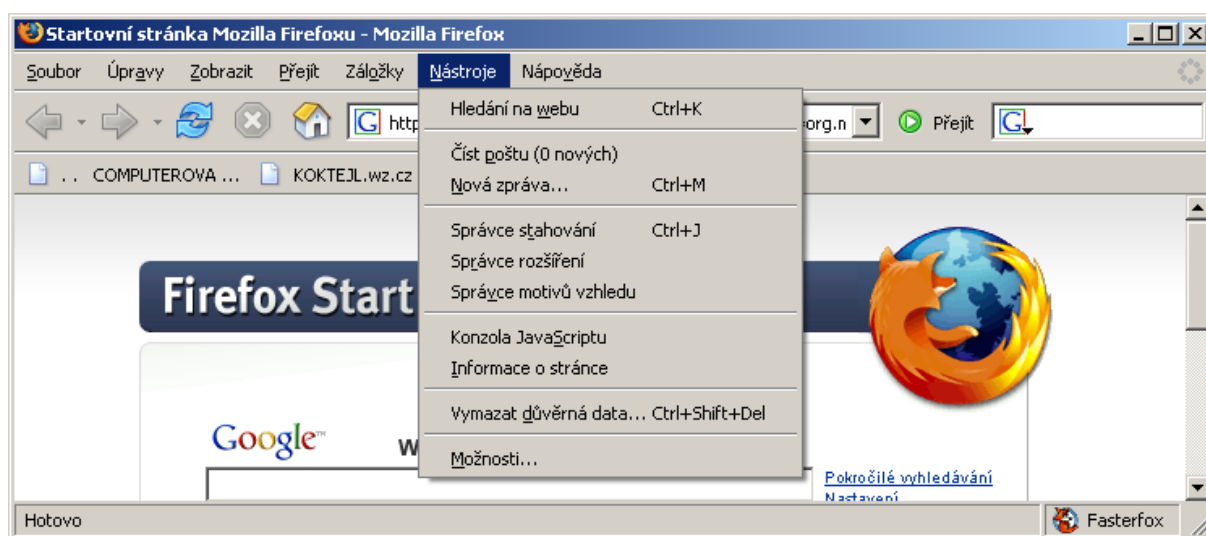
6.4 Import certifikátu v Mozilla Firefox verze 1.5.0.3 (Windows)

Import certifikátu v Mozilla Firefox verze 1.5.0.3 (Windows) je totožný s importem ve verzi 1.5.0.3 (Linux), liší se pouze umístění okna *Předvolby – Správce certifikátů*, které se jmenuje *Možnosti* a je umístěno pod volbou *Nástroje → Možnosti*.

Předpoklad – certifikát pro uživatele vystavený CÚ umístěný v datovém úložišti uživatele.

Řešení – provést import certifikátu nastavením v předvolbách, volba *Nástroje → Možnosti → Rozšířené* → karta *Zabezpečení*, v části *Certifikáty – Správa certifikátů* stisknout tlačítko *<Správa certifikátů>*. V okně *Správce certifikátů* stisknout tlačítko *<Importovat>*, v úložišti označit soubor a otevřít. Po zadání správného hesla je certifikát nainportován.

Podrobný popis – viz kapitola [5.2.6.1 Zabezpečení](#) odstavce [Certifikáty, Import certifikátu](#).

Obrázek 80 Předvolby Mozilla Firefox verze 1.5.0.3 (Windows)

7 Seznam obrázků

Obrázek 1 Startovní stránka Firefox.....	8
Obrázek 2 Startovní stránka prázdná.....	8
Obrázek 3 Server nenalezen.....	9
Obrázek 4 Ovládání Firefox.....	10
Obrázek 5 Úprava nástrojových lišt.....	11
Obrázek 6 Předvolby aplikace Firefox – Obecné.....	12
Obrázek 7 Domovská stránka – panely.....	12
Obrázek 8 Náповěda.....	13
Obrázek 9 Použití záložku.....	13
Obrázek 10 Prázdná stránka.....	14
Obrázek 11 Výchozí prohlížeč.....	14
Obrázek 12 Výchozí prohlížeč – Zkontrolovat.....	14
Obrázek 13 Nastavení připojení.....	14
Obrázek 14 Předvolby – Soukromí.....	15
Obrázek 15 Předvolby – Soukromí – Důvěrná data.....	15
Obrázek 16 Předvolby – Obsah.....	16
Obrázek 17 Předvolby – Obsah – Výjimky.....	16
Obrázek 18 Důvěryhodné servery – Okna.....	16
Obrázek 19 Důvěryhodné servery – Instalace SW.....	17
Obrázek 20 Rozšířené.....	17
Obrázek 21 Předvolby – Panely.....	17
Obrázek 22 Předvolby – Stahování.....	18
Obrázek 23 Předvolby – Rozšířené.....	18
Obrázek 24 Předvolby – Rozšířené – Zabezpečení.....	19
Obrázek 25 Správce certifikátů prázdný.....	20
Obrázek 26 Správce certifikátů.....	20
Obrázek 27 Seznam zneplatněných.....	20
Obrázek 28 Import seznamu zneplatněných.....	20
Obrázek 29 Ověřování platnosti.....	21
Obrázek 30 Správce bezpečnostních zařízení.....	21
Obrázek 31 Úložiště.....	21
Obrázek 32 Zadání hesla.....	21
Obrázek 33 Hlavní heslo.....	22
Obrázek 34 Změnit hlavní heslo.....	22
Obrázek 35 Chybné heslo.....	22
Obrázek 36 Úspěšný import.....	22
Obrázek 37 Hlavní lišta.....	23
Obrázek 38 Nabídka Soubor.....	24
Obrázek 39 Průvodce importem.....	24
Obrázek 40 Režim offline.....	24
Obrázek 41 Přerušování stahování souborů.....	24
Obrázek 42 Nabídka Úpravy.....	25
Obrázek 43 Najít na této stránce.....	25
Obrázek 44 Najít na této stránce – výskyt.....	25
Obrázek 45 Najít na této stránce – konec.....	26
Obrázek 46 Najít na této stránce – začátek.....	26

Obrázek 47 Najít na této stránce – řetězec nenalezen.....	26
Obrázek 48 Nabídka Zobrazit.....	26
Obrázek 49 Navigační lišta.....	26
Obrázek 50 Lišta záložek.....	26
Obrázek 51 Přidání, odebrání.....	27
Obrázek 52 Stavový řádek.....	27
Obrázek 53 Postranní lišta – záložky.....	27
Obrázek 54 Postranní lišta – historie.....	27
Obrázek 55 Zdrojový k stránky.....	28
Obrázek 56 Nabídka Přejít.....	28
Obrázek 57 Nabídka Záložky.....	29
Obrázek 58 Správce záložek.....	29
Obrázek 59 Export záložek.....	30
Obrázek 60 Průvodce importem záložek.....	30
Obrázek 61 Výběr souboru.....	30
Obrázek 62 Nabídka Nástroje.....	31
Obrázek 63 Správce rozšíření.....	31
Obrázek 64 Vyhledat aktualizace.....	31
Obrázek 65 Získat nová rozšíření.....	32
Obrázek 66 Instalace SW.....	32
Obrázek 67 Instalované rozšíření.....	32
Obrázek 68 Nabídka Nápověda.....	33
Obrázek 69 Obsah nápovědy.....	33
Obrázek 70 Upozornit na chybnou stránku.....	34
Obrázek 71 Upozornit na chybnou stránku - Odeslat.....	34
Obrázek 72 Aktualizace nenalezeny.....	34
Obrázek 73 O aplikaci.....	35
Obrázek 74 Rozšířená domovská stránka.....	36
Obrázek 75 Správce certifikátů – Importovat.....	37
Obrázek 76 Úložiště certifikátu uživatele.....	37
Obrázek 77 Zadání hesla certifikátu.....	37
Obrázek 78 Úspěšný import certifikátu.....	37
Obrázek 79 Předvolby Mozilla Firefox verze 1.0.4.....	38
Obrázek 80 Předvolby Mozilla Firefox verze 1.5.0.3 (Windows).....	39

8 Seznam užívaných pojmů

Aplikace (Application) – obecný pojem pro počítačový program či soubor programů, plnících daný účel, má grafické uživatelské prostředí. Pojem aplikace v mnohém splývá s pojmem program. Obecně se program staví „níže“, tedy do oblasti plnění menších, univerzálních a spíše pomocných funkcí, zatímco aplikace jsou větší programové balíky, plnící komplexnější úkoly.

Atribut – podstatný rys, jakákoliv popisná charakteristika prvku, vyjadřující jeho kvalitativní či kvantitativní vlastnosti. Obecně je atributem míněna konkrétní hodnota určité vlastnosti.

Certifikační autorita – vystupuje při vzájemné komunikaci dvou subjektů jako třetí nezávislý důvěryhodný subjekt, který jednoznačně svazuje identifikaci subjektu s jeho daty pro tvorbu elektronického podpisu prostřednictvím certifikátu, který klientovi vydává.

Certifikát – je obdobou průkazu totožnosti, kterým se subjekt prokazuje při elektronické komunikaci. Certifikát jednoznačně svazuje fyzickou totožnost subjektu s jeho totožností elektronickou, čímž umožňuje komunikujícím stranám prokázat identitu vlastní. Získání certifikátu se velice blíží standardním postupům získání občanského průkazu. CA tyto služby zajišťuje prostřednictvím sítě kontaktních pracovišť – registračních autorit, které realizují požadavky svých klientů.

Cookie - označuje malé množství dat, která www server pošle prohlížeči, který je uloží na PC uživatele. Při každé další návštěvě téhož serveru pak prohlížeč tato data posílá zpět serveru. Cookies běžně slouží k rozlišování jednotlivých uživatelů, ukládá se do nich obsah „nákupního košíku“ v elektronických obchodech, uživatelské předvolby apod. Myšlenku cookies vynalezl Lou Montulli, tehdy pracující u firmy Netscape Communications.

Data – reprezentace skutečností, pojmů nebo instrukcí (návodů, pokynů) ve formalizované podobě vhodné pro komunikaci, interpretaci a zpracování lidmi nebo automatickými prostředky.

Default (Default Value) – přednastavená hodnota, která je předem (automaticky nebo při konfiguraci) nastavena a při možných volbách je automaticky nabízena k přijetí. Defaultní nastavení je takové nastavení, které program používá jako základní, dokud jej uživatel nezmění. Nejčastější použití default hodnot je v dialogových panelech nebo komunikačních dialogích, při kterých musí uživatel nastavit řadu hodnot nebo odpovědět na více otázek. Defaultní hodnoty uživateli pomáhají omezit počet zadávání, lépe se orientovat v problematice a v dialogu.

Dialog – dialogem je nazýváno okno programu (dialogové okno), které slouží k zadání parametrů prováděné operace. Obvykle se vyznačuje tím, že má pevnou velikost, obsahuje tlačítka na jeho ukončení <OK> a <Storno> a dále může obsahovat další prvky jako tlačítka, přepínače, editační pole, skryté seznamy atd.

E-mail, elektronická pošta – vzájemná komunikace uživatelů realizovaná pomocí počítačů, souborů, internetu a komunikačních linek. Textová, hlasová, zvuková nebo obrazová zpráva poslaná prostřednictvím veřejné sítě elektronických komunikací, která může být uložena v síti nebo koncovém zařízení uživatele, dokud ji uživatel nevyzvedne. V oblasti intranetu se elektronická pošta pohybuje v prostoru firemní sítě.

JavaScript – skriptovací jazyk, který umožňuje vytvořit hodiny, hodnotit data ve formuláři, počítat, zdynamizovat data, umožňuje tvorbu všemožných prvků k oživení webu, přes blikající texty po jednoduché hry. Základem dynamického webu je právě JavaScript.

Karta – formulář k prohlížení tematicky uspořádaných údajů, některé karty slouží pro nastavení parametrů nebo vkládání vstupních údajů. Všechny karty jsou jakoby seřazeny za sebou tak, že je vidět vždy jen plocha právě aktivní karty a ostatním jsou vidět jen „záložky“ (výstupky), tedy části vyčnívající nad hlavní obdélníkovou oblast karty. Zobrazení (aktívace), tj. „vytažení“ karty před

ostatní se docílí vždy kliknutím myši na příslušnou záložku karty. Nouzově lze stejného efektu docílit tak, že se opakovanými stisky klávesy <Tab> dojde do stavu (zleva doprava), kdy je záložka karty nalezena (obvykle je text ohraničen čárkovaným obdélníčkem) a potom klávesou <Enter> kartu aktivovat. Stisk klávesy <Tab> a současně přidržení klávesy <Shift> provádí pohyb zprava doleva.

Klient – protějšek serveru, počítač či program schopný vysílat požadavky na server a výsledky těchto požadavků předkládat uživateli k dalšímu zpracování (např. e-mailový klient). Ke komunikaci se serverem používá komunikační protokoly.

Mac OS – operační systém počítačů Macintosh od firmy Apple.

Menu – každá aplikace má skupinu příkazů, kterými aplikaci můžeme ovládat, tzv. menu (nebo také nabídka), menu je tvořeno lištou při horním okraji obrazovky, ve které jsou titulky jednotlivých skupin příkazů. Menu obsahuje tři typy položek – obyčejná položka okamžitě vyvolá nějakou akci (např. Konec), položka ukončená třemi tečkami se neprovede ihned, ale následuje dialog pro upřesnění požadavku (např. Tisk...), položka označená vpravo malým trojúhelníčkem (šipkou) otevře další menu, tzv. podmenu (submenu).

Menu ikonové – tvoří jej několik zjednodušených obrázků, které reprezentují podvolby určitých příkazů. Užívá se tam, kde by byl popis podvoleb příliš složitý a celkově nepřehledný.

Menu roletové – základní menu pro volbu příkazů. Roletovým se nazývá proto, že se jeho hlavní nabídky rozvinují směrem dolů podobně jako rolety do jednotlivých podmenu. Základní řádek roletového menu je v okně umístěn pod titulním pruhem okna.

Nápovědná bublina (Hint) – též plovoucí nápověda, po najetí kurzoru myši na ovládací prvek se na několik vteřin se zobrazí nápovědná „bublina“, je to vlastně obdélník se stručným textem nápovědy, žlutě podbarvený. Zobrazují se u prvků, u nichž není hned na první pohled zřejmá jejich funkce. V aplikacích poštovních klientů především jako popis významu ikon nástrojů.

Operační systém (OS) – základní programové vybavení počítače, úkolem OS je správa procesů, správa paměti, správa souborů (včetně ochrany přístupu), komunikace s perifériemi, komunikace s ostatními počítači v síti a komunikace s uživatelem.

Počítačová bezpečnost – bezpečnost IS zajišťovaná jeho technickými a programovými prostředky.

Posuvník (ScrollBar) – rolovací pás, na jehož obou okrajích jsou rolovací šipky, a v něm rolovací tlačítko (ScrollBox, ScrollButton), horizontální (vodorovný), vertikální (svislý). Používá se k rolování textu. Při uchopení rolovacího tlačítka (ukázání, stisknutí a držení tlačítka myši) lze tímto tlačítkem vléci po rolovacím pásu a dosahovat tím rolování obrazu v okně.

Rozbalovací seznam položek (Combo Box) – též rozvinovací, skrytý seznam položek, vybírač položek, má uvnitř zadávacího pole v pravé části umístěno tlačítko se šipkou. Je to vlastně standardní editační pole, které však navíc obsahuje podmenu hodnot, které se z něj mohou vybrat a vložit. Používá se v místech, kde je více předem daných možností (seznam), z nichž má uživatel jednu vybrat, ale protože možností je zpravidla větší počet, použití přepínačů příp. předvoleb by nebylo vhodné, pro úsporu místa se používá tento prvek. Rozbalení seznamu se provádí kliknutím na tlačítko se šipkou v pravé části pole. Výběr hodnoty ze skrytého seznamu se provede rozbalením seznamu a kliknutím myši na požadovanou hodnotu nebo rozbalením seznamu a najetím kurzoru na zvolenou hodnotu kurzorovými šipkami a stiskem klávesy <Enter>. Vybraná volba se pak zobrazí v obsahu položky typu skrytý seznam. Pokud není žádná vybrána a prohlížení rozbaleného seznamu je ukončeno volbou klávesy <Esc>, vybraná hodnota prvku se nezmění, tj. zůstane původní.

Server – výkonný počítač, na kterém běží nainstalované služby. Výpadek serveru způsobí nedostupnost na něm umístěných internetových stránek, nedostupnost e-mailových schránek a dalších služeb, které tento server za běžného chodu poskytuje. Je protějškem klienta.

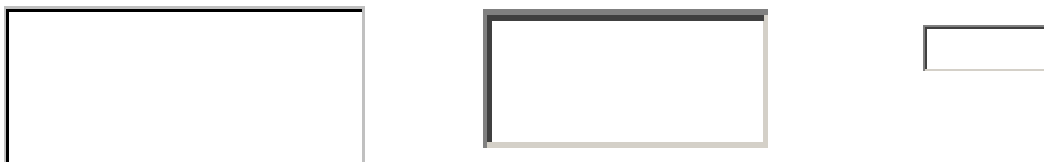
Tlačítko (Button) – příkazové tlačítko, obdélníček s nápisem signalizujícím činnost tlačítka, specifický grafický symbol na obrazovce v prostředí aplikačního programu, slouží k vyvolání nějaké akce. „Stisknutí“ takového simulovaného tlačítka se provádí najetím kurzoru myši a kliknutím na tomto grafickém objektu, popřípadě také stiskem vhodné klávesy či klávesové zkratky.

Tlačítko přepínače (Radio Button) – nebo též radio tlačítko, prvky musí být uvedeny dva a více, jen jeden může být označen (○První políčko ○Druhé políčko ○Třetí políčko).

Uživatel – osoba nebo organizace, která má povolen přístup do sítě (nebo do IS), používá provozovaný systém k vykonávání své specifické funkce.

Vstupní pole pro heslo – v tomto vstupním poli se při vyplňování místo uživatelem zapsaných znaků objevují hvězdičky, aby nemohl nikdo přečíst uživateli heslo přes rameno.

Vstupní pole pro text – pole v dialogovém okně, textové, zadávací, editační pole, vstupní pole pro vyplňování textové položky, umožňuje vkládat pouze text, nelze použít formátování textu (tj. zvýraznění, změna fontu, velikosti), nelze vkládat objekty. Textové pole může být při otevření dialogového okna prázdné, nebo může obsahovat předvyplněný text.

Zaškrtačací políčko (Check Box) – vyplňuje se kliknutím do čtverečku, nabývá pouze dvou hodnot, zaškrtnuto a nezaškrtnuto (☑ ve stavu zaškrtnuto, ☐ ve stavu nezaškrtnuto). Implicitní hodnota může být zaškrtnuto nebo nezaškrtnuto.

Zavináč – symbol @, na Internetu se používá tento znak (anglicky též at, at sign, address sign) v adrese jako symbol pro oddělení jména uživatele a názvu počítače. Nejčastější použití zavináče je v e-mailových adresách.

9 Seznam zkratek

CA – certifikační autorita.

CSS (Cascading Style Sheets) – kaskádované styly, CSS jsou W3C standardem rozšiřujícím HTML standard. Umožňují pokročilé formátování na WWW stránkách.

CÚ – certifikační úřad.

DSL (Digital Subscriber Line) - tato technologie využívá telefonního vedení, ovšem využívá volné frekvenční pásmo ve vodiči nad tzv. hovorovým pásmem, ve kterém se šíří běžný přenos hlasu (ať už analogového či digitálního) či vytáčeného internetu. Toto nadhovorové pásmo je podstatně širší, proto je na něm možné dosáhnout výrazně vyšších rychlostí oproti technologii dial-up.

GPRS (General Packet Radio System) – obecný rádiový paketový systém, součást GSM fáze 2+, datové přenosy rychlostí až 164 kb/s. Data jsou organizována do tzv. paketů, které nepotřebují souvislý kanál pro přenos. Koncové zařízení (mobilní telefon) je připojeno trvale, ale přenosová kapacita sítě je blokována pouze pokud přijímá nebo vysílá data v paketech. Tím se lépe využívá radiového pásma a uživatelé platí jen za objem přenesených dat.

GSM (Global System for Mobile communications) – digitální systém mobilní komunikace. Digitální síť, kterou využívají mobilní telefony na frekvenci 900, 1.800 a 1.900 MHz. GSM sítě jsou označovány jako sítě druhé generace. Nabízejí uživatelům pokročilejší služby, např. SMS, roaming, identifikaci volajícího, přesměrování hovorů, přenos faxu a dat, apod.

HSCD (High Speed Circuit Switched Data) – zdokonalená technologie CSD, zvyšuje její rychlost. Jedná o princip spojování okruhů, výhodou je trvale vytvořený kanál s definovanou přenosovou rychlostí. Segmentovaná data dorazí k adresátovi ve stejném pořadí, jako byla odeslána. HSCD je určeno pro pravidelné a rovnoměrné přenosy dat a potřeby multimediálních přenosů. Nevýhodou je neefektivní využití kapacity sítě GSM. HSCD umožňuje pracovat symetricky (přenos od i k uživateli stejně rychle) i asymetricky (přenos směrem k uživateli může být rychlejší než přenos opačným směrem).

HTML (HyperText Markup Language) – kódovací jazyk používaný k vytváření formátovaných dokumentů na webu (World Wide Web). HTML kód je textový a používá k formátování tzv. návěští (tag). Klientský program (prohlížeč atd.) kód HTML interpretuje a zobrazuje.

HTTP (HyperText Transfer Protocol) – hypertextový přenosový protokol, protokol používaný službou WWW síť Internet.

MS – Microsoft, jméno význačné SW firmy.

OS – operační systém.

PC (Personal Computer) – osobní počítač.

PHP – původně Personal Home Page vzniklo v roce 1996, od té doby prošlo velkými změnami a nyní tato zkratka znamená Hypertext Preprocessor. PHP je jazyk, který pracuje na straně serveru, dovede ukládat a měnit data vašich stránek přímo prostřednictvím prohlížeče.

PKCS (Public Key Cryptography Standards) – řada standardů pro kryptografii s veřejným klíčem, která zahrnuje šifrování RSA, shodu klíčů Diffie-Hellman, šifrování založené na heslech, rozšířenou syntaxi, syntaxi kryptografických zpráv, syntaxi informací soukromých klíčů a syntaxi žádostí o certifikát, včetně vybraných atributů. Tyto standardy byly vyvinuty společností RSA Data Security, Inc., která je spravuje a je jejich vlastníkem.

PKCS12 – standard syntaxe výměny osobních informací. Tento standard specifikuje přenositelný formát pro ukládání nebo přenos soukromých klíčů, certifikátů nebo jiných důvěrných informací uživatele.

RDF (Resource Description Framework) – formát popisu zdrojů.

RSA (Rivest, Shamir, Adleman) – často používaný algoritmus veřejných a soukromých klíčů. Je výchozím zprostředkovatelem kryptografických služeb pro systém MS Windows. Byl patentován společností RSA Data Security, Inc. v roce 1977.

RSS (RDF Site Summary) – souhrn popisu zdrojů daného místa, XML dokument s popisem informačních zdrojů vybraného místa, např. webové stránky (serveru) na Internetu. RSS kanál nabízí rychlý přístup k vybranému obsahu internetových stránek, z nichž si uživatel přeje získávat aktualizované informace.

SSL (Secure Sockets Layer) – protokol pro zabezpečení a autentizace komunikace mezi klienty a servery na Internetu.

TCP/IP (Transmission Control Protocol / Internet Protocol) – sada komunikačních protokolů používaných zejména v síti Internet. Zahrnuje síťový protokol (IP), přenosový protokol (TCP) a celou řadu aplikačních protokolů (mail, telnet, ftp, gopher apod.).

TLS (Transport Layer Security) – protokol TLS je vylepšení protokolu SSL, se kterým je zpětně kompatibilní. Tento protokol byl navržen a přijat jako standard pro zabezpečení komunikace na internetu.

WWW (World Wide Web) – vzájemné propojení, lokální ale i velmi vzdálené, dokumentů pomocí internetu. Dokumenty se nazývají web stránky, propojení odkazující ze stránky na stránku (hypertext) se nazývají odkazy nebo linky. Stránky a odkazy lze prohlížet pomocí web prohlížečů (browser).

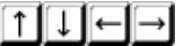
XHTML (eXtensible HyperText Markup Language) – nástupce jazyka HTML, téměř shodný se značkovacím jazykem HTML 4.01, je přísnější a čistější než jazyk HTML.

XML (eXtended Markup Language) – rozšířitelný značkovací jazyk, platformně nezávislý formát pro publikování a výměnu dat a dokumentů.

10 Přílohy

10.1 Příloha 1 – Názvy některých významných kláves na klávesnici

Klávesnice je v OS především zařízením pro vkládání textu. Můžeme ji do jisté míry využít i pro ovládání programů, ale její možnosti jsou omezeny. Existují akce, které lze provést pouze myší a ne prostřednictvím klávesnice.

F1, F2, ..., F12 	Funkční klávesy, pomáhají řídit běh programu, v každém programu mají jiný význam – F1 obvykle vyvolá nápovědu (Help), F10 vyvolá menu.
	Klávesa <Esc> (Escape), pravidelně umístěná v levém horním rohu klávesnice. Její význam není zcela standardizovaný, ale většinou působí jako „úniková“ (Escape = únik) klávesa, pomocí které lze bez následků uniknout z jedné úrovně komunikace do úrovně předchozí, např. z dialogového panelu zpět do situace, ze které byl panel vyvolán, aniž se cokoli stane.
	Klávesa <Enter>, v pravé části klávesnice, schvaluje danou nastavenou funkci a spouští její provedení.
	Tabulátor, umístěn v levé horní části klávesnice, obvykle přímo nad klávesou <CapsLock>. Někdy nebývá označen popisem Tab, ale např. pouze šipkami. Provádí přeskok z jedné položky na druhou.
	Klávesy <Alt>, <Ctrl>, <Shift>, ve spodní části klávesnice, dvojmo – po obou stranách mezeríku. Někdy platí, že právě z nich nefungují ve všech případech pro vyvolání akce spojené s klávesovou zkratkou. Typicky se používají ve spojení s jinými klávesami, s nimiž pak tvoří různé klávesové zkratky.
	Klávesa <CapsLock> (přepínání mezi malým a velkým písmem), v levé části klávesnice.
 bez nápisu	<Mezerník> – podlouhlá klávesa ve spodní části klávesnice
	Klávesy <Home>, <End> – skok na začátek řádku, na konec řádku.
Ins, 	Klávesa <Insert>, přepíná mezi režimem vkládání (insert) a přepisování (over).
Del, 	Klávesa <Delete> – v editaci řetězců pro mazání znaku, na kterém stojí kurzor, resp. mazání označeného řetězce. Jinak typicky smazání aktuálního záznamu, řádku apod.
 Backspace	Klávesa <Backspace> – použití při editaci řetězců pro mazání předchozího znaku, tj. znaku, který předchází znaku, na němž stojí kurzor.
PgUp, 	Klávesa <Page Up> – skok kurzoru o stránku (obrazovku) nahoru.
PgDn, 	Klávesa <Page Down> – skok kurzoru o stránku (obrazovku) dolů.
	Kurzorové šipky (Nahoru, Dolů, Vlevo, Vpravo) pro pohyb kurzoru např. v seznámech, menu apod. Jsou umístěny v pravé spodní části klávesnice, mezi alfanumerickou a numerickou klávesnicí.
NumLock, 	Klávesa <NumLock>, přepínací, mění režim číslic u bloku s čísly na pravé části klávesnice na kurzorové klávesy a zpět, indikace světelnou diodou.

<Ctrl>+<klávesa> – znamená současný stisk klávesy *<Ctrl>* a uvedené klávesy, např. *<Ctrl>+<C>* znamená nejdříve stisknout klávesu *<Ctrl>*, podržet ji stisknutou a k ní stisknout klávesu *<C>*. Podobné ovládání může být uvedeno pro klávesy *<Shift>* a *<Alt>*.

Současný stisk *<Ctrl>+<X>* smaže (vystřihne) označený text a uschová jej v systémové schránce, *<Ctrl>+<C>* uschová označený text v systémové schránce a ponechá jej beze změn, *<Ctrl>+<V>* vloží na místo kurzoru uschovaný text ze systémové schránky, případně jím nahradí text, který je právě označen. Systémová schránka uchovává jen jednu hodnotu a může sloužit k výměně textu s jinými programy.

Je potřeba rozlišovat od postupného stisku několika kláves, tedy stisk jedné, poté uvolnění a stisk další v pořadí. Např. klávesa *<Alt>* (samotná znamená posun do menu) a poté např. klávesa *<S>* (posune kurzor na volbu menu, která má jako horkou klávesu nastaveno písmeno S jako soubor, samozřejmě, je-li taková k dispozici).

10.2 Příloha 2 – Základní akce s myší

Myš je základní ovládací prvek operačního systému, umožňuje provádět prakticky všechny akce (kromě psaní textu), usnadňuje ovládání graficky orientovaných aplikací. Pohybujeme-li myší po podložce, pohybuje se po obrazovce tzv. ukazatel myši, kurzor (Cursor) – malý obrázek, obvykle šipka, nad textem svislá čárka, nad odkazem symbol ruky se vztyčeným ukazovákem, při provádění akce na pozadí (zanepřázdňeno) přesýpací hodiny. Kurzor neukazuje místo, kam se bude psát, kliknutím se ale na toto místo přemístí.

- symbol odkazu, kliknutím je provedena další činnost (spuštění, odhlášení),
- symbol činnosti programu (zanepřázdňeno),
- I-ukazatel výběru textu, při pohybu nad textovými poli,
- po změně tvaru kurzoru na obousměrnou šipku, stiskem levého tlačítka myši a tahem myši ve směru šipky doleva (doprava) lze měnit pozici nebo velikost objektu,
- po změně tvaru kurzoru na obousměrnou šipku, stiskem levého tlačítka myši a tahem myši ve směru šipky nahoru (dolu) lze měnit pozici nebo velikost objektu,
- po změně tvaru kurzoru na obousměrnou šipku, stiskem levého tlačítka myši a tahem myši ve směru šipky zleva nahoře doprava dolů (zprava dole doleva nahoru) lze měnit pozici nebo velikost objektu, při umístění ukazatele myši v levém dolním rohu má obousměrná šipka sklon doprava (/),
- po změně tvaru kurzoru na kříž s šipkami po stisku (a držení) levého tlačítka myši na horní liště okna lze okno přemístit.

Základní akce s myší (mouse actions) jsou:

- **Pohyb** – pohyb myši po podložce, nestačí-li podložka rozsahem, je potřeba nazdvihnout myš tak, aby se nedotýkala podložky, a přemístit ji na jiné místo podložky, nejlépe na protilehlou stranu.
- **Ukázání** (Point) – posunutí myši po podložce tak, aby se kurzor dostal nad nějaký objekt na obrazovce (ukázání myši na objekt), pohyb myši je ukončen. Na samotné ukázání kurzor myši může reagovat svoji změnou (svislá čárka, šipka, ruka, hodiny).
- **Kliknutí** (Click) – tímto termínem se rozumí jedno krátké stisknutí následované uvolněním levého tlačítka myši s kurzorem myši nastaveným na nějakou značku nebo plochu v okně (po ukázání myši na objekt), též se používá pojem klepnutí myši. V průběhu stisku s myší nepohybovat!
- **Pravé tlačítko** slouží k rozbalení lokální nabídky možných akcí s konkrétním objektem, které se pak vybírají a spouštějí levým tlačítkem. V prostředí webové stránky se pravým tlačítkem rozbalí nabídka možných akcí webového prohlížeče – užitečné akce jsou např. *Přidat odkaz do záložek*, *Přidat stránku do záložek*, *Uložit stránku jako*, *Vlastnosti*, atd. Pravým tlačítkem nelze vyvolat funkce vlastní webové stránky.
- **Dvojitě kliknutí** (Double Click), „dvouklik“ – tímto termínem se rozumí stisknout levé tlačítko myši dvakrát krátce. Též se používá pojem poklepání myši nebo poklikání. V průběhu dvoukliku s myší nepohybovat, jinak bude akce systémem vyhodnocena jako dva rozdílné stisky, nebo jako stisk s tažením!
- **Uchopení a tažení myši** (Drag and Drop) – uchopením prvku (objektu) je myšleno najetí myši nad něj, stisk levého tlačítka myši a jeho následné držení. Tažením nazýváme následný pohyb myši se stále stlačeným levým tlačítkem a po dosažení žádané cílové pozice uvolnění tlačítka myši. Používá se např. při práci s posuvníkem.
- Dva stisky pravého tlačítka, stejně jako současný stisk levého a pravého tlačítka myši nemají obvykle smysl žádný.
- Kolečko mezi tlačítky slouží k tzv. rolování (posouvání nahoru a dolů, nebo doleva a doprava).

Ovládání oken pomocí myši:

- **zavření okna** – okno lze zavřít i stisknutím v pravém horním rohu (nedoporučujeme používat),
- **minimalizace okna** – okno se minimalizuje stisknutím v pravém horním rohu,
- **maximalizace okna** – okno se maximalizuje stisknutím v pravém horním rohu,
- **přesun okna** – nastavením kurzoru myši na horní okraj, stiskem levého tlačítka myši (změna tvaru kurzoru na kříž s šipkami) a následně tahem myši,
- **přesun okna do popředí** – nastavením kurzoru na horní okraj a stiskem levého tlačítka myši,
- **zmenšení nebo zvětšení okna** – nastavením kurzoru na okraj okna, po změně tvaru kurzoru na obousměrnou šipku (viz obrázky v kapitole [10.2 Příloha 2 – Akce s myši](#)), stiskem levého tlačítka myši a tahem myši ve směru, kterým má okno změnit rozměr, okno následně změní rozměr podle směru tahu myši. Pro maximalizovaná okna se musí nejdříve použít tlačítko **<Obnovit>** .

Ovládání záznamů v boxu (seznamu) pomocí myši:

- **výběr položky** – kliknutí myši na vybranou položku, položka změní barvu podkladu na modrou,
- **výběr více položek** – kliknutí myši na první vybranou položku, stisknutí klávesy **<Ctrl>**, kliknutí na další požadovanou položku za současného držení klávesy **<Ctrl>**, další položky je možné přidávat bez ohledu na jejich pořadí v seznamu, vybírané položky mění barvu podkladu na modrou,
- **výběr intervalu položek** – kliknutí myši na první vybranou položku v intervalu, položka změní barvu podkladu na modrou, stisknutí klávesy **<Ctrl>**, kliknutí na poslední položku požadovaného intervalu za současného držení klávesy **<Ctrl>**, celý interval položek změní barvu podkladu na modrou.

Obecně – klepnutím myši objekty označujeme pro další zpracování, poklepáním objekty spouštíme nebo otevíráme, tažením objekty přemísťujeme.

11 Kontakty

Přejeme vám snadnou a příjemnou práci s příručkou pro prohlížení webových stránek. V případě jakékoli nejasnosti nebo závady (u připojení od FOXINUS solutions s.r.o.) se s námi můžete spojit na této adrese:

FOXINUS solutions s.r.o.
Gočárova 806 AVION
Hradec Králové 2
500 02

Stacionární telefon (VoIP):	+420.493814321
Mobil:	+420.724308373
Mobilní fax:	+420.602103435
Informační e-mail:	info@foxinus.cz

Zpracoval:	Petr Weisbauer - analytik Ing. Miroslav Haltuf - analytik
Schválil:	Pavel Chovančík – vedoucí projektu
Datum vytvoření:	20.3.2006
Verze příručky:	Verze 1.02